

KUOPION MAL-SEUDUN KESTÄVÄN LIIKENTEEEN SUUNNITELMA (SUMP) 2040

Sisällys

Johdanto	3
1 Kestävän liikenteen edistäminen on mahdollisuus	4
2 Suunnitelman tavoitteet	5
3 Suunnitteluprosessi ja vuorovaikutus	6
4 Suunnitelman rooli ja rajaukset	7
5 Kestävän liikkumisen ulottuvuudet	9
6 Nykytila	10
6.1 Seudun liikennejärjestelmän nykytila	11
6.2 Asukkaiden kestävän liikkumisen nykytila	12
6.3 Jalankulun ja pyöräilyn nykytila	13
6.4 Joukkoliikenteen nykytila	14
6.5 Henkilöautoilun kestävyys	15
6.6 Kestävän liikkumisen haasteet	16
6.7 Logistiikan toimintaympäristö seudulla	17
6.8 Elinkeinoelämän kuljetusten pääväylät ja solmupisteet	18
6.9 Logistiikan haasteet kestävyysnäkökulmasta	19

7 Visio	20
8 Tavoitteet	22
9 Toimenpiteet ja aikataulutus	30
10 Toimenpiteet	33
10.1 Kävely ja pyöräily	34
10.2 Joukkoliikenne ja matkaketjut	35
10.3 Tiedottaminen, viestintä ja markkinointi	38
10.4 Yhteiskäyttöautoilu ja kimpapakyydit	39
10.5 Logistiikka	40
10.6 Resurssit ja rahoitus	41
11 Vaikuttavuus	42
12 Seuranta	46
12.1 Nykyiset seurantakäytännöt	47
12.2 SUMP-toimenpiteiden seuranta	48
12.3 Päättäjien tiedottaminen	49
Lähdeluettelo	50
Valokuvien tiedot	51
Liitteet	52

Johdanto

Kuopion kaupunkiseudun kestävän liikenteen suunnitelma on laadittu vuoden 2024 aikana. Työ koskee Lapinlahtea, Siilinjärveä, Kuopiota, Suonenjokea sekä Leppävirtaa. Työtä on ohjannut monihallinnollinen ohjausryhmä, johon kuului hankkeessa mukana olevien kuntien lisäksi Traficom, Pohjois-Savon ELY-keskuksen sekä Pohjois-Savon hyvinvointialueen edustajat.

Työn ohjausryhmässä ovat olleet osallisena:

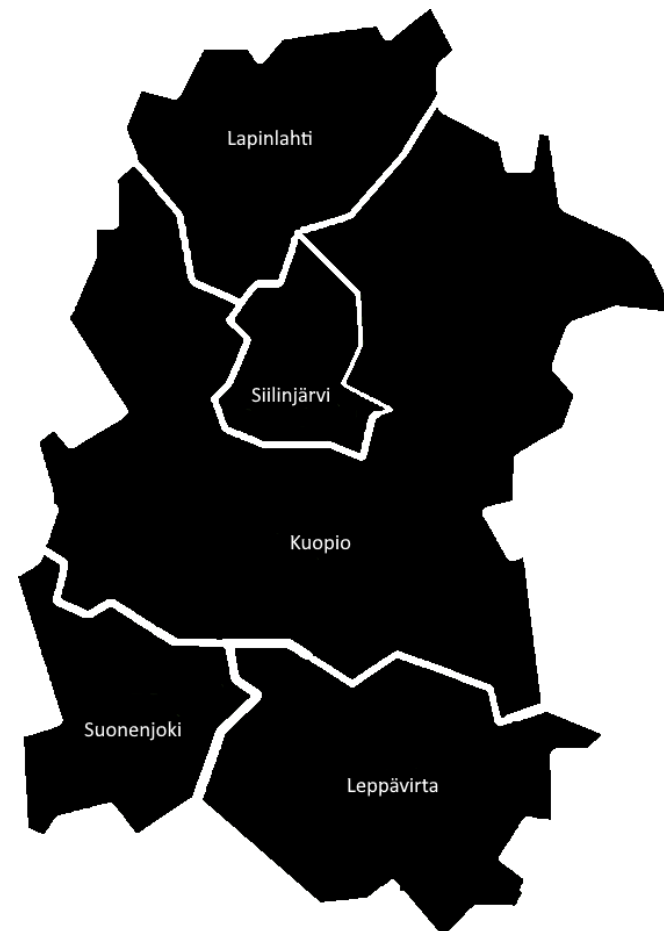
Matti Vänskä, Kuopion kaupunki
Hanna Väättäinen, Kuopion kaupunki
Heli Laurinen, Kuopion kaupunki
Tero Piippo, Kuopion kaupunki
Rami Linna, Lapinlahti
Timo Nenonen, Siilinjärvi
Riikka Leskinen, Siilinjärvi
Timo Kortelainen, Suonenjoki
Kimmo Hälinen, Suonenjoki
Jani Nissinen, Leppävirta
Tapio Montonen, Leppävirta
Antti Rahiala, Traficom
Patrick Hublin, Pohjois-Savon liitto
Säde Rytönen, Pohjois-Savon hyvinvointialue
Terhi Nissinen, Pohjois-Savon ELY-keskus

Työ koostuu laajasta nykytilan analyysistä, visiosta, tavoitteista, toimenpiteistä, vaikuttavuuden arvioinnista sekä seurantasuunnitelmasta. Työn lähtökohtana ovat toimineet seudulla aiemmin laaditut strategiset suunnitelmat ja aiemmin määritetyt tavoitteet sekä toimenpiteet.

Työn tavoitteena on ollut jäsentää alueelle määriteltyjä tavoitteita ja toimenpiteitä koskemaan kestävää liikkumista sekä priorisoida ja aikatauluttaa niiden toteuttamista.

Ohjausryhmän puheenjohtajana toimi Kuopion kaupungin liikennejärjestelmäsuunnittelija Matti Vänskä. Työn konsulttina toimi Sweco Finland Oy, jonka työryhmään kuuluivat Eeropekka Lehtinen, Annakaisa Lehtinen, Enni Lehtinen, Lauri Vaarankorpi, Petteri Nisula sekä Mikko Suhonen.

Kuopion kaupunkiseudun kestävän liikenteen suunnitelma on saanut Traficomien liikkumisen ohjauksen valtionavustusta.

Kestävän liikenteen edistäminen on mahdollisuus

Liikenne on murroksessa. Ilmastokriisi ja monet muut pidempään vaikuttaneet globaalit megatrendit ovat muovaamassa liikennejärjestelmää kaikkialla. Viime aikojen ja nykyhetken kriisit voimistanevat muutosnopeutta. Koronapandemian myötä yleistynyt monipaikkaisuus vaikuttaa liikenteeseen olkoonkin, että vaikutukset liikkumisen kestävyys eivät ole suoraviivaisia. Venäjän vuonna 2022 Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan seurauksena tarve irrottautua fossiilitaloudesta voimistaa monia jo aikaisemmin vaikuttaneita megatrendejä.

Kestävän liikenteen edistäminen kannattaa tässä murroskaudessa nähdä mahdollisuutena alueen elinvoimaisuuden kehittämiseksi. Mahdollisuudet liikkua niin ekologisesti, taloudellisesti kuin sosiaalisesti kestäväillä tavoilla vaikuttavat ihmisten asumisvalintoihin, yritysten sijoittumispäätöksiin ja matkailuun. Kestävän liikenteen suunnitelmilla on nykytilanteessa myös turvallisuuspoliittinen ulottuvuus niin Suomen, Euroopan kuin laajemmin koko globaalin turvallisuusjärjestelmän kannalta. Voidaan sanoa, että kestävän liikkumisen edistäminen ei ole ollut koskaan ajankohtaisempaa kuin juuri nyt.

Murroskohdassa kannattaa olla edelläkävijä. Liikkumisen ja maailmantilanteen meneillään olevassa muutoksessa voittajia ovat ne yhteisöt ja organisaatiot, jotka rohkeasti tarttuvat globaaleihin megatrendeihin ja haasteisiin - sekä tuottavat niihin paikallisia ratkaisuja.

Vaikka valtiot ja alueelliset hallintotoimijat luovat puitteet ja voivat jossain määrin tarjota resursseja, päätökset liikkumisesta tehdään kodeissa ja yrityksissä. Kestävää liikennettä pitää suunnitella ihmisten ja yritysten arjen näkökulmasta niin, että ratkaisut vastaavat heidän liikkumistarpeisiinsa. Tämä työ pohjautuu laajaan sidosryhmäyhteistyöhön, jolla on pyritty varmistamaan asukkaiden ja yritysten näkökulmien huomioiminen.

Kestävästi liikkuvan Kuopion seudun toteuttaminen vaatii pitkäjänteistä työtä. Kaikki ratkaisut eivät tule olemaan helppoja, ja toimenpiteissä pitää etsiä tasapainoa kestävän kehityksen kaikkien ulottuvuuksien välillä.

Heikkenevä kunta- ja valtiontalous asettaa omat haasteensa liikennejärjestelmälle, palveluverkko keskittyy ja resurssien ohjaaminen kestävän liikenteen kehittämiseen tulee tulevaisuudessa olemaan nykyistä haastavampaa. Tämän myötä tulisi löytää ne kustannustehokkaimmat keinot.

Kestävä liikenne on ekologisesti kestävä: se vähentää päästöjä ja muita ympäristöhaittoja, kuten melua ja tilan tarvetta

Kestävä liikenne on taloudellisesti kestävä: investoinnit siihen ovat kokonaishyödyt huomioiden edullisempia muihin liikkumismuotoihin nähden. Lisäksi kestävä liikkuminen on myös käyttäjän näkökulmasta edullisempaa. Kestävää liikkumista edistämällä voidaan parantaa liikennejärjestelmän toimivuutta ja tasapainoa. Mitä tasapainoisemmin liikennejärjestelmä toimii, sitä pienempiä investointeja liikennejärjestelmään tarvitaan.

Kestävä liikenne on sosiaalisesti kestävä: se parantaa eniten kaikkien liikkujien liikkumismahdollisuuksia, lisää arkiliikkumista ja hyvinvointia ja parantaa alueiden viihtyisyyttä.

Suunnitelman tavoitteet

SUMP (Sustainable Urban Mobility Plan) tarkoittaa kestävän kaupunkiliikunnan suunnitelmaa. Kuopion MAL-seudun kestävän liikenteen suunnitelman laatimiseen ovat osallistuneet **Kuopion ja Suonenjoen kaupungit sekä Siilinjärven, Leppävirran ja Lapinlahden kunnat sekä Pohjois-Savon ELY, liitto ja Pohjois-Savon hyvinvointialue**. Näin Kuopiota ympäröivä toiminnallinen kaupunkiseutu on kattavasti mukana, mikä vastaa EU:n suosituksia kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelmien laatimiselle.

Suunnitelma on laadittu konkretisoimaan Kuopion seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman visiossa asetettua päämäärää liikunnan kestävydestä. Työssä huomioidaan kestävän kehityksen kaikki osa-alueet (ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen) ja sen avulla pyritään mahdollistamaan alueen asukkaiden ja alueella matkailevien henkilöiden matkat ja elinkeinoelämän kuljetukset ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla.

Tavoitteet

- Työn tarkoitus on lisätä Kuopion seudun liikenteen kestävyttä niin ympäristön, ihmisten kuin taloudenkin kannalta.
- Työssä tunnistetaan alueen tärkeimmät kestävän liikunnan kehityskohteet sekä haasteet arkiliikunnassa, logistiikassa ja matkailussa ja esitetään niihin toteuttamiskelpoiset ja kustannustehokkaat kehitystoimenpiteet. Työssä huomioidaan kestävän kehityksen ekologisen ja taloudellisen ulottuvuuden lisäksi liikunnan sosiaalinen ulottuvuus ja toimenpiteillä lisätään myös liikunnan sosiaalista kestävyttä, joka muissa suunnitelmissa on jäänyt vähemmälle huomiolle.
- Työssä kootaan yhteen olennaiset poikkihallinnolliset sidosryhmät ja sitoutetaan ne ohjelmassa määriteltäviin toimenpiteisiin sekä kehitetään sidosryhmien välistä yhteistyötä.
- Työ lisää kestävän liikunnan edistämisen näkyvyyttä sidosryhmille sekä asukkaille.

Valmiin työn hyödyntäminen

- Työn tuloksena Kuopion seudulla on selkeä näkemys kestävän liikunnan edistämisen periaatteista, joihin seudun liikennejärjestelmän ja kuntien suunnittelu perustuu.
- MAL-yhteistyössä laadittu ja alueen kunnissa hyväksytty kestävän liikenteen suunnitelma luo perusteet toteuttaa hankkeita ja ohjata resursseja kestävän liikunnan edistämisen kannalta tärkeimpiin kehityskohtiin.
- Kestävän liikenteen suunnitelma tuo esiin kehitystarpeita ja tukee hankevalmistelua parantaen näin seudun mahdollisuuksia saada valtion ja EU:n avustuksia kestävän liikunnan hankkeisiin.

Suunnitteluprosessi ja vuorovaikutus

Kuopion MAL-seudun kestävän liikenteen suunnitelma on toteutettu noudattamalla Euroopan komission ohjeita (SUMP Guidelines) ja soveltamalla niitä Kuopion MAL-seudun kontekstiin.

Hankkeessa toteutettiin laaja vuorovaikutusprosessi. Työn merkittävin vuorovaikutus tapahtui monihallinnollisessa ohjausryhmässä, joka kokoontui kuudesti hankkeen aikana. Ohjausryhmässä keskusteltiin työhön kirjattavista toimista ja niitä käsiteltiin laajasti kuntien, hyvinvointialueen ja valtion näkökulmista. Ohjausryhmän lisäksi hankkeen työryhmä kokoontui säännöllisesti koko hankkeen ajan. Työryhmään kuuluivat konsultti sekä Kuopion kaupungin edustajat.

Osana hanketta järjestettiin kaksi julkisen sektorin työpajaa, joihin osallistui ohjausryhmän lisäksi laajemmin kuntien edustajia sekä suurimpien oppilaitosten edustajat. Elinkeinoharjoittajille järjestettiin yksi työpaja.

Hankkeen aikana toimi kuntien asukkaista koostuva asukasraati, jossa oli yhteensä 24 jäsentä. Asukasraati kokoontui neljä kertaa ja tapaamisissa käsiteltiin kestävän liikkumisen nykytilaa ja tulevaisuutta asukkaiden näkökulmista.

Kestävän liikenteen suunnitelmasta pyydettiin myös lausunto kuntien nuorisovaltuustoilta ja heidän kanssaan järjestettiin keskustelutilaisuus.

Kuopion MAL-seudun kestävän liikenteen suunnitelman vuorovaikutustilaisuuksien (julkisen sektorin ja elinkeinoharjoittajien työpajat sekä asukasraadin tapaamiset) yhteenvedot on koottu tämän raportin liitteeseen 2.

Valmis suunnitelma viedään tiedoksi nykyisille päättäjille ja sille haetaan hyväksyntä uusilta valtuutetuilta syksyllä 2025.

Kuvaus suunnitteluprosessista (Euroopan Komissio 2024)

Suunnitelman rooli ja rajaukset

Kuopion seudulla on tehty pitkäjänteisesti työtä liikennejärjestelmän kehittämiseksi ja viimeisen parinkymmen vuoden aikana kestävyys näkökulmat ovat alkaneet painottua liikennejärjestelmätyössä voimakkaasti. **Kuopion MAL-seudun kestävä liikenteen suunnitelma tunnistaa tehdyn työn ja tuo siihen lisäarvoa kestävyys näkökulmista.**

Kuopion MAL-seudun kestävä liikenteen suunnitelma kokoaa ja täydentää erityisesti Kuopion seudun liikennejärjestelmä-suunnitelmaa 2040, Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenneohjelmaa, Kuopion seudun kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmaa sekä lukuisia muita seudun ja maakunnan alueella tehtyjä, liikennettä huomioivia strategioita ja suunnitelmia.

Tämä suunnitelma keskittyy ratkaisuihin, joita voidaan toteuttaa Kuopion seudun toimijoiden toimesta. Esimerkiksi ajoneuvojen päästörajoitukset ja verotuksellinen ohjaus ovat EU-tason ja kansallisen tason tehokkaita ratkaisuja, joihin alueellisten organisaatioiden vaikutusmahdollisuudet ovat rajallisia.

Kestävä liikenteen suunnitelma täydentää Kuopion seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmaa 2040 erityisesti neljästä näkökulmasta

1. SUMP-työssä pureudutaan syvällisemmin liikennejärjestelmän kestävyys muun muassa konkreettisemmalla ja myös asukkaille, elinkeinoelämälle ja päättäjille helpommin avautuvalla tavoiteasettelulla ja toimenpideohjelmalla. Näin ollen SUMP jatkaa liikennejärjestelmäsuunnitelmalla aloitettua työtä viemällä sitä lähemmäs konkretiaa.

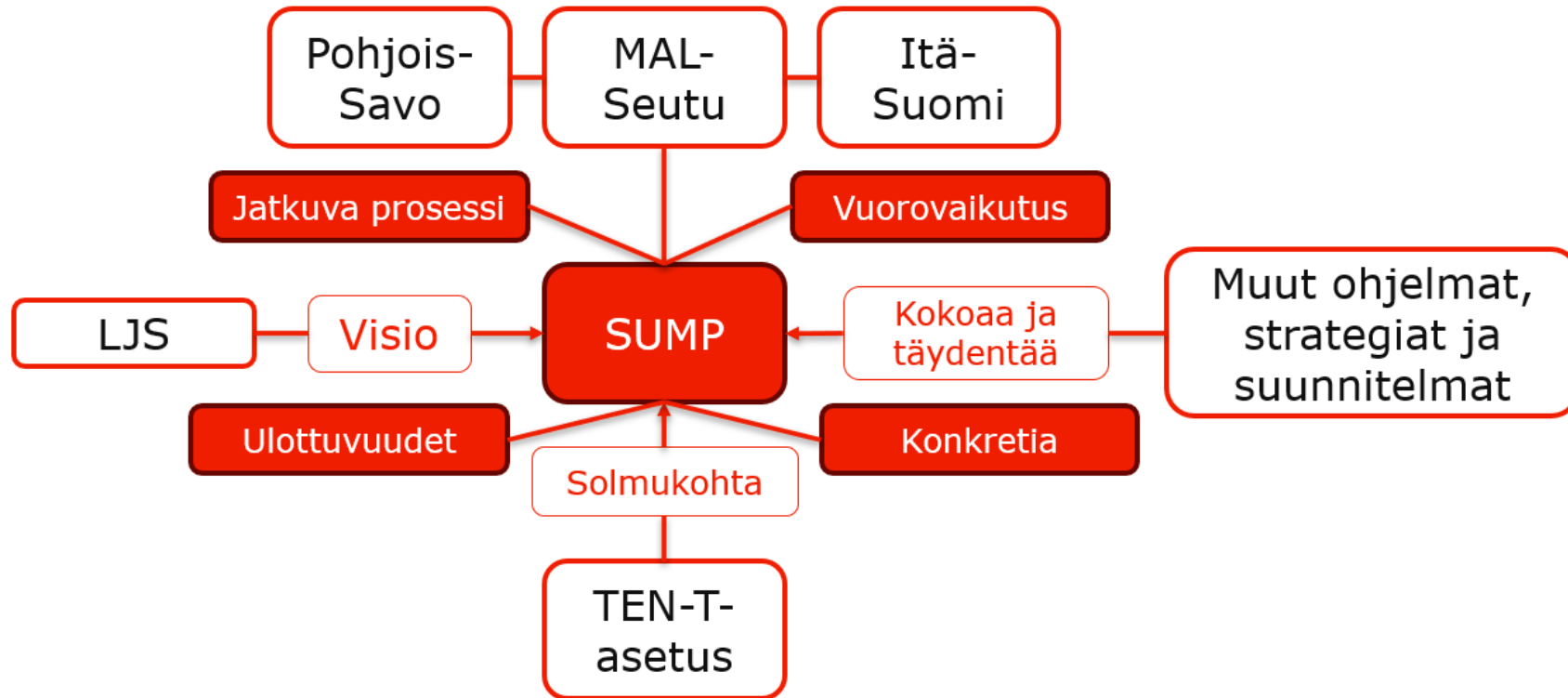
2. Työlle on myös hallinnollinen perustelu, sillä uudessa TEN-T-asetuksessa (2024/1679) on vaatimuksena, että vuoden 2027 loppuun mennessä hyväksytään kullekin kaupunkiliikenteen solmukohdalle (sis. Kuopio) kestävä kaupunkiliikenteen suunnitelma. Kestävä kaupunkiliikenteen suunnitelman laatiminen mahdollistaa jatkossakin EU-rahoituksen saamisen kaupunkiseudulle.

3. Kuopion seudun MAL-sopimuksen mukaisesti kestävä kaupunkiliikenteen suunnitelma (SUMP) sisällytetään osaksi seudullista suunnittelua. MAL-sopimuksen mukaisesti kunnat varmistavat, että seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma toteuttaa Euroopan laajuisia liikenneverkkoja (TEN-T) koskevan asetuksen kestävä kaupunkiliikenteen suunnitelmaa koskevat vaatimukset vuoden 2027 loppuun mennessä.

4. SUMP-toimintamalli keskittyy erityisesti asukkaiden ja sidosryhmien osallistamiseen, ylisektorilliseen koordinointiin ja laajaan yhteistyöhön eri julkisten ja yksityisten tahojen välillä. Toimintamalli myös korostaa kaikkien kuljetusmuotojen, -tapojen ja -palveluiden kehittämisen tarvetta huomioiden sekä henkilö- että tavaraliikenteen kuljetukset.

Tässä suunnitelmassa yleiset periaatteet kirjataan nimenomaan kestävyys lisääväksi tavoitteiksi ja toimenpiteiksi. Strategioissa ja suunnitelmissa tunnistettuja alueen erityispiirteitä ja toimenpiteitä analysoidaan ja täydennetään kestävyys eri ulottuvuuksien kannalta. Suunnitelmalla halutaan konkretisoida liikennejärjestelmän kehittämisessä tehtyä työtä myös alueen asukkaille ja päättäjille. Tämän vuoksi kestävä liikennettä tarkastellaan liikennemuodoittain: kävely ja pyöräily, joukkoliikenne, henkilöautoilu ja logistiikka.

4 Suunnitelman rooli ja rajaukset

Kestävän liikkumisen ulottuvuudet

Kestävän liikkumisen edistäminen on laaja kokonaisuus. Monipuolinen keinovalikoima ja kaikilla tasoilla tapahtuva, eri sektoreiden välinen yhteistyö mahdollistavat liikenteen kestävyiden lisäämisen.

Erityisesti on huomioitava, että kestävä liikkuminen ei tarkoita pelkästään vähäpäästöistä liikkumista, vaan se viittaa kestävä kehityksen kolmeen ulottuvuuteen: ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys.

Liikenteen aiheuttamat haasteet yhdyskuntien **ekologiselle kestävyydelle** ovat tuttuja. Olennaisia ekologisia näkökohtia ovat kasvihuonekaasut ja muut päästöt sekä vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen. Keskeisenä mittarina ovat usein päästömäärät.

Liikenteen **sosiaalisessa kestävydessä** on pitkälti kyse siitä, että liikennejärjestelmä palvelee kaikkia yhteiskunnan jäseniä mahdollisimman tasavertaisesti riippumatta sosioekonomisesta taustasta, fyysisistä ominaisuuksista tai asuinpaikasta. Kyse on samalla kestävästä, saavutettavasta

yhdyskuntarakenteesta. Kaikkien tulisi pystyä tavoittamaan esimerkiksi päivittäispalvelut kohtuullisessa ajassa ja kohtuukustannuksin. Kuopion seudulla kestäväälle liikkumiselle haasteita tuottavat väestön ikääntyminen ja väheneminen, resurssien puute, paikoittain hajanainen yhdyskuntarakenne ja joissain osissa aluetta pitkät etäisyydet sekä joukkoliikenteen puutteet.

Liikenteen **taloudellinen kestävyys** on tärkeä ulottuvuus ihmisten hyvinvoinnin ja julkisen talouden kestokyvyn kannalta. Tässä työssä liikenteen taloudellista kestävyyttä tarkastellaan hyvin yleispiirteisesti. Se on keskeinen lähtökohta lähes kaikissa muissa alueen liikennettä strategisella tasolla tarkastelevissa suunnitelmissa. Liikkumisen ja kuljetuskustannusten hinnan ohella liikenteen taloudellinen kestävyys liittyy sen vaikutuksiin muuhun taloudelliseen toimintaan: se vaikuttaa merkittävästi osaavan työvoiman saatavuuteen sekä yritysten liiketoimintaedellytyksiin ja investointihalukkuuteen.

Haasteita erityisesti sosiaaliselle ja taloudelliselle kestävyydelle aiheuttaa Venäjän Ukrainaan 2022 kohdistama hyökkäyssota. Sodan takia geopoliittinen tilanne on muuttunut radikaalisti. Suomessa tilanne vaikuttaa erityisen kielteisesti itäiseen Suomeen.

Voimakkaita vaikutuksia tilanteella on rajan ylittävään henkilö- ja tavaraliikenteeseen, joka on vähentynyt radikaalisti. Venäjään kytkeytyvään matkailuliikenteeseen liittyy myös suurta, pitkälle tulevaisuuteen ulottuvaa epävarmuutta. Liikkumisen kestävyiden kannalta vaikutukset ovat monen suuntaisia.

Hyökkäyssota edellyttää koko Suomen ja Pohjoismaiden liikennejärjestelmän uudelleen tarkasteluja ja uusien näkökulmien painottumista. Tämän työn raameissa ei kuitenkaan ole mahdollista käsitellä kaikkia turvallisuuspoliittisen tilanteen muutoksen liittyviä liikkumisen ulottuvuuksia. Tämän vuoksi tämä hyvin ajankohtainen sotilaallisen liikkuvuuden teema on rajattu pääsääntöisesti työn ulkopuolelle.

An aerial photograph of a railway station and its surroundings. The station features several tracks with a green and white train. A yellow station building is visible, along with other structures and parking areas. The landscape is heavily forested with tall evergreen trees. A road and a body of water are visible in the background. The word "Nykytila" is overlaid in red text on a semi-transparent white box in the center of the image.

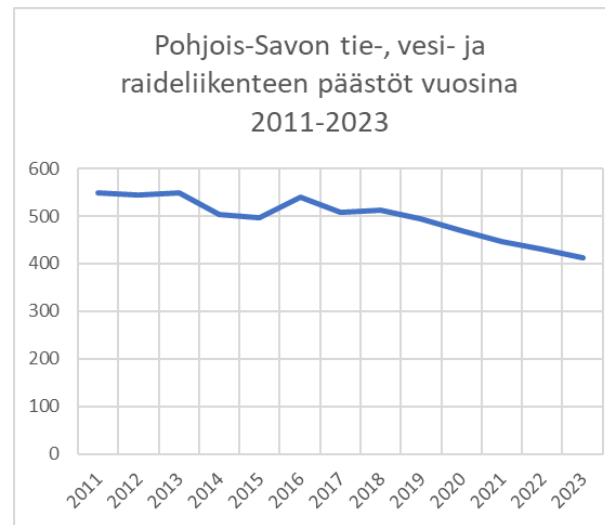
Nykytila

Seudun liikennejärjestelmän nykytila

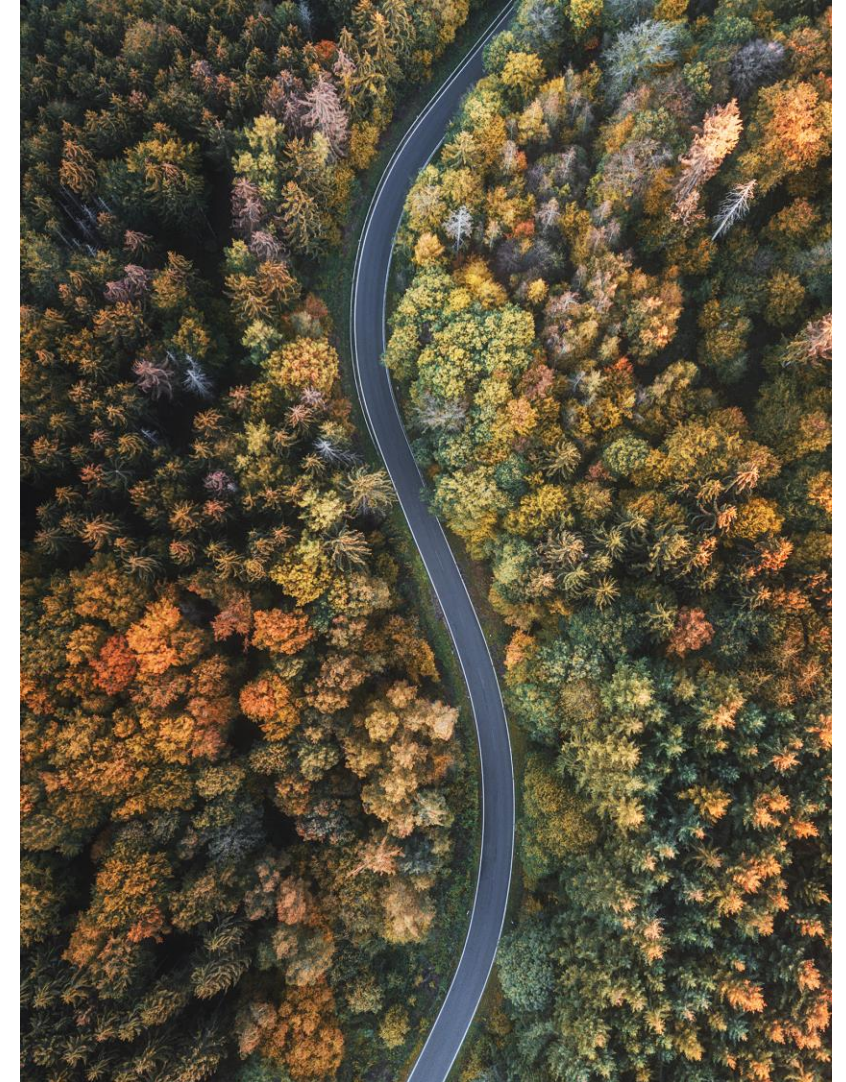
Pohjois-Savon kasvihuonepäästöistä 24 % oli vuonna 2023 peräisin tieliikenteestä ja 0,8% vesiliikenteestä. Liikenteen päästöt (tie-, vesi- ja raideliikenne) ovat Pohjois-Savossa laskeneet selvästi: vuonna 2023 päästöt olivat 412 tuhatta CO₂-ekv tonnia, kun vuonna 2012 päästöjä syntyi vielä 543 tuhatta CO₂-ekv tonnia (Hiilineutraali Suomi 2024). Samaan aikaan VT 9 ja VT 5 liikennemäärät Sorsasalon ja Jännevirran sillan kohdilla ovat laskeneet vain noin 4% vuosien 2012 ja 2023 välillä (Suomen väylät 2024). Liikennemäärän vähentyminen ei siis pelkästään selitä päästöjen vähentymistä.

Liikennejärjestelmän kehitys on taloudellisen ulottuvuuden osalta ollut Kuopion seudulla viime vuosina vaihtelevaa. Esimerkiksi Pohjois-Savon kuljetus- ja varastointisektorin liikevaihdon kehitys on vaihdellut vuosina 2018-2022 630 ja 700 miljoonan euron välillä. Neljän vuoden jaksolle sisältyi yli 70 miljoonan nousu vuodesta 2018 (630M€) vuoteen 2019 (701M€) ja sitä seurannut 60 miljoonan lasku vuoteen 2020 (641,5M€). Laskun taustalla vaikuttaa luonnollisesti koronapandemia.

Vaikka kuljetus- ja varastointisektorin liikevaihto on taas noussut koronaa edeltävälle tasolle, tulevaisuuden osalta epävarmuutta luo itä-ajan liikenteen pysähtyminen ja seudun muuttunut logistinen asema (katso kappale 6.9)

Lähde: Hiilineutraali Suomi 2024

Asukkaiden kestävän liikkumisen nykytila

Kuopion seudun monipuolinen aluerakenne vaikuttaa seudun asukkaiden liikkumistarpeisiin. Kuopion tiivis kaupunkialue ja kuntien keskustat luovat tarpeen lyhyille matkoille, kun niiden väliset ja Kuopioon suuntautuvat matkat lisäävät taas pidempien matkojen tarvetta. Tämä asettaa kestävälle liikkumiselle alueellisesti erilaisia tavoitteita saman seudun sisällä.

Kestävän liikkumisen ekologista ja sosiaalista ulottuvuutta tukevat parhaiten kävely, pyöräily ja joukkoliikenne: niistä aiheutuu vähemmän ympäristövaikutuksia kuin henkilöautoilusta ja ne ovat paremmin kaikkien väestöryhmien käytettävissä.

Vuoden 2022 liikkumiskyselyn (Itä-Suomen seudullinen liikennejärjestelmätyö) mukaan Kuopion seudulla kävelyn ja pyöräilyn yhteinen osuus matkoista on aavistuksen laskenut viimeisen kymmenen vuoden aikana. Vuonna 2022 **polkupyörän kulkutapaosuus** seudulla oli 14 %, mikä on **4 % vähemmän** kuin vuonna 2012. Kävelyn suosio puolestaan on **kasvanut**. Vuonna 2022 **kävelyn kulkutapaosuus** oli 23 %, mikä on **3 % enemmän** kuin vuonna 2012.

Linja-autojen ja junien kulkutapaosuus oli

vuonna 2022 8 %, kun se vuonna 2012 oli 3 %. Korona katkaisi välillä nousevan kehityksen paikallisliikenteessä ja pitkämatkaisessa junaliikenteessä, mutta sen jälkeen matkustajamäärät ovat olleet selvässä kasvussa. Taloudellisen kestävyys kannalta – mikä heijastuu suoraan liikenteen ympäristö ja sosiaalisiin vaikutuksiin - haastavaa on kehityksen kaksijakoisuus: paikallisliikenteessä ja pitkämatkaisessa junaliikenteessä tehdään ennätyksiä, mutta ympäristökuntien (pääosin ELY:n kilpailuttaman) linja-autoliikenteen käyttö kutistuu.

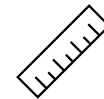
Matkoista **45 %** tehdään kestävän liikkumisen tavoilla. Hieman yli puolet matkoista on alle viiden kilometrin pituisia, jotka olisivat kuljettavissa kävellen ja erityisesti pyörällä. Seudun matkoista noin viidesosa on yli 20 km pituisia.

Itä-Suomen seudullisen liikkumiskyselyn (2022) mukaan Kuopion seudulla pidetään tärkeänä kehittää kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä. Alueella on melko yhtenäinen tahtotila kehittää kestävän liikkumisen olosuhteita, mikä parantaa hankkeiden toteutettavuutta ja hyväksyttävyyttä.

Kuopion seutu

45 % alueen matkoista tehdään kestävästi kävellen pyörällä tai joukkoliikenteellä

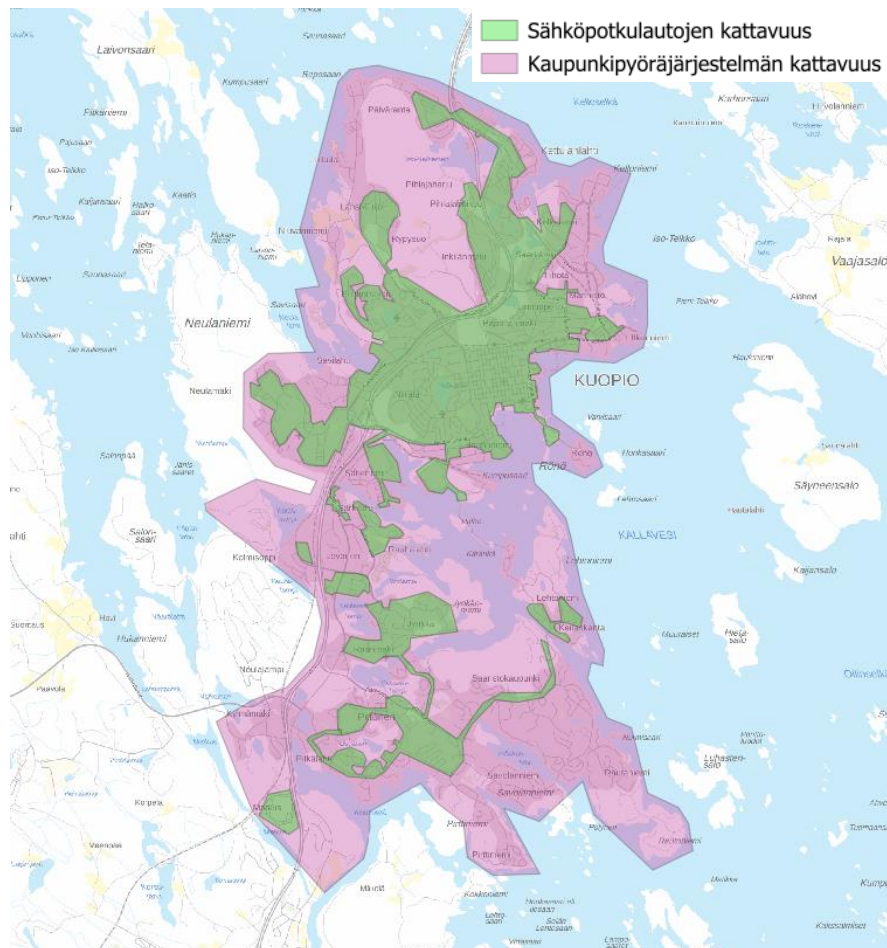

Hieman yli puolet matkoista on alle 5 km pituisia

Seudulla kestävän liikkumisen liikenneolosuhteiden kehittämistä pidetään tärkeämpänä kuin henkilöautoilun liikenneolosuhteiden kehittämistä

6.3 Jalankulun ja pyöräilyn nykytila

Laajimmin palveluja tarjoavan sähköpotkulautoperaattorin TIERin ja kaupunkipyöräjärjestelmän kattavuus Kuopiossa (05/2024)

Kuten kappaleessa 5.2. todettiin, kävely ja pyöräily ovat negatiivisilta ympäristövaikutuksiltaan vähäisimpinä ja tasa-arvoisimpina liikkumistapoina keskeisiä kestävän liikkumisen muotoja. Jalankulun ja pyöräilyn olosuhteet vaihtelevat alueen kunnissa. **Kuopion rännikatuverkosto, torialue ja ranta-alueet** ovat merkittäviä jalankulun ja pyöräilyn alueita. Muissa MAL-seudun kunnissa **torialueet, taajamien keskustat ja kouluympäristöt** ovat keskeisiä jalankulun ja pyöräilyn alueita. Kuopion ja Siilinjärven väli on alueen tärkein kuntien välinen pyöräily-yhteys.

Liityntäpyöräpysäköinnin taso on seudulla vaihtelevaa. Kuopiossa liityntäpyöräpysäköintimahdollisuuksia on muutamilla paikallisliikenteen pysäkeillä, palvelujen läheisyydessä sekä matkakeskuksella. Muissa kunnissa pyöräpysäköintiä on joidenkin linja-autopysäkkien yhteydessä.

Kuopiossa on käytössä **kaupunkipyöräjärjestelmä**. Kaupunkipyörät ovat olleet ahkerassa

käytössä kaupungissa viime vuosina. Vastaavanlaisia järjestelmiä ei ole muissa Kuopion MAL-seudun kunnissa.

Suomalaisiin kaupunkeihin viime vuosina räjähdysmäisesti levinneet vuokrattavat **sähköpotkulaudat** ovat myös käytössä Kuopiossa. Alueella toimivat operaattorit ovat TIER, Bird ja RideX, joista TIER on laajimmin palveluja tarjoava järjestelmä. Yhteiskäyttöiset sähköpotkulaudat ovat jakamistalouteen perustuvia lähtökohtaisesti lähipäästöttömiä kulkuneuvoja, ja ainakin korvaten automattoja ne lisäävät liikenteen ekologista kestävyyttä.

Sähköpotkulautojen käytöstä on kuitenkin aiheutunut myös haasteita kestävyydelle muun muassa kaupunkitilan esteettömyyden heikentymisen ja käyttäjien onnettomuuksien takia, mutta tilanne on parantunut viime vuosina. Sähköpotkulautaverkko on Kuopion kaupungin alueella laaja, mutta sähköpotkulautoja vuokraavien palveluiden kattavuus ei riitä seudun muihin kuntiin.

Joukkoliikenteen nykytila

Joukkoliikenne lisää liikkumisen ekologista ja sosiaalista kestävyyttä. Joukkoliikenne, pyöräily ja kävely muodostavat yhdessä matkaketjuja.

Kuopion seudun joukkoliikenne Vilku koostuu Kuopion kaupunkiseudun toimivaltaisen viranomaisen ja Pohjois-Savon ELY-keskuksen tilaamasta liikenteestä sekä markkinaehtoisesta liikenteestä, joka on pääsääntöisesti pitkämatkaista liikennettä. Kunnista Lapinlahti, Leppävirta ja Tuusniemi jäävät Vilkun alueen ulkopuolelle.

Alue on jaettu vyöhykkeittäin A-F. Tällä hetkellä alueella ei ole määritetty runkolinjastoa, mutta Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenneohjelmassa vuodelle 2035 **on määritetty ensimmäisen vaiheen runkolinjat** 4,5 ja 6, jotka kulkevat Kuopion kaupungin sisällä. Runkolinjojen ensimmäisen vaiheen käyttöönotto on esitetty vuodelle 2026. Kuopion seudun joukkoliikenteen käytetyimmät linjat ovat kaikki Kuopion kaupungin sisällä. Kaupungin ulkopuolelle menevistä joukkoliikenteen yhteyksistä merkittävin on Kuopion ja Siilinjärven välillä. Maaseutualueiden palvelutasoon ei joukkoliikenneohjelmassa esitetä muutoksia nykyisestä. Suurin osa maaseutuliikenteen reiteistä on alimmissa palvelutasoluokissa.

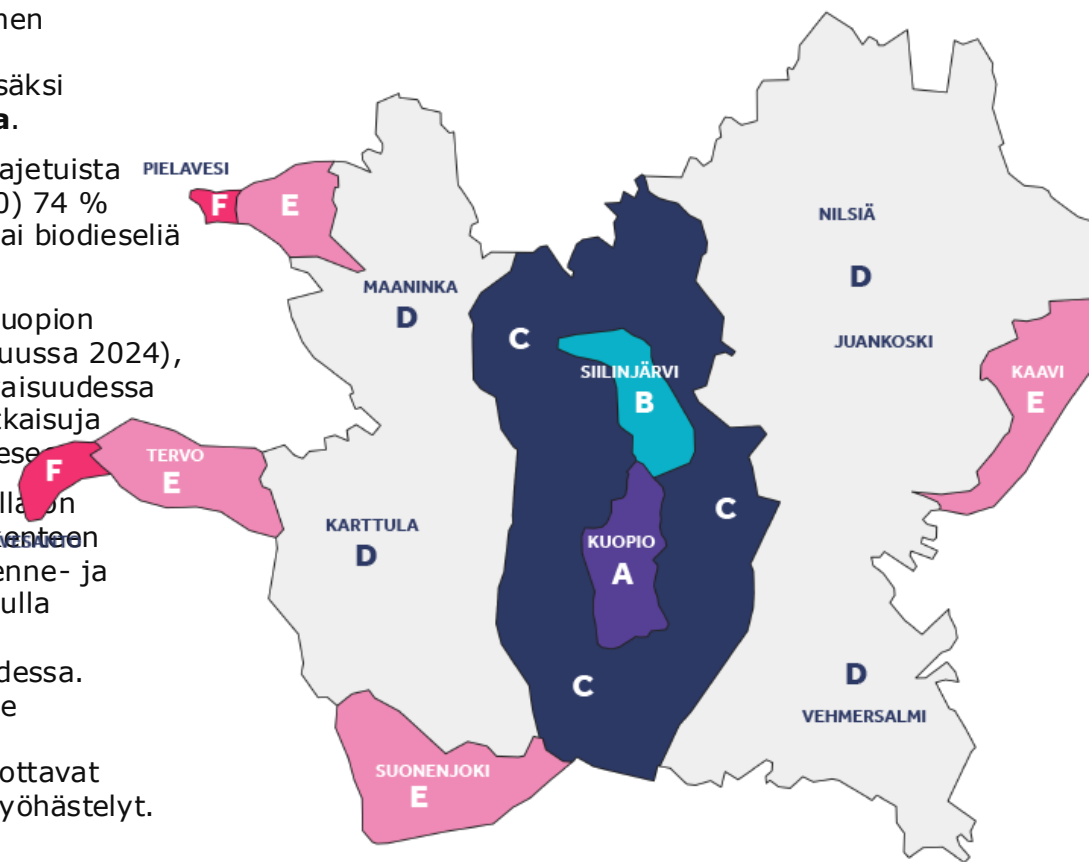
Pohjois-Savon ELY-keskus kilpailuttaa kuntien ja maakuntien välistä joukkoliikennettä Itä-Suomen alueella. Lisäksi joillakin yhteisväreillä on markkinaehtoista bussiliikennettä.

Kuopiossa, Leppävirralla ja Siilinjärvellä **palveluliikennettä** toteuttaa Sansia. Alueen pienemmissä kunnissa toimii Itä-Suomen joukkoliikenteen ja **pitkän matkan markkinaehtoisten bussilinjojen** lisäksi **kutsutakseja** sekä **koulukuljetuksia**.

Kuopion kaupunkiliikenteessä bussilla ajetuista kilometreistä vuonna 2023 (linjat 1–40) 74 % ajatettiin joko sähköbusseilla (23 %) tai biodieselillä käyttävillä busseilla (51 %).

Itseajavista robottiautoista on ollut Kuopion Savilahdessa kokeilu (päättynyt syyskuussa 2024), josta on saatu lupaavia tuloksia. Tulevaisuudessa robottiautoista voidaan saada ratkaisuja erityisesti taajamien sisäiseen liikenteeseen.

Linja-autoliikenteen lisäksi MAL-seudulla on **kaukojunaliikennettä**. Kaukojunaliikenteen toimivaltaisena viranomaisena on Liikenne- ja viestintäministeriö. Kuopion MAL-seudulla kaukoliikenteen asemia on Kuopiossa, Siilinjärvellä, Suonenjoella ja Lapinlahdessa. Erityisesti Suonenjoelle ja Lapinlahdelle junaliikenne on arvokas lisä joukkoliikennetarjontaan. Haasteita tuottavat kuitenkin pitkät vuorovälit ja junien myöhästelyt. Vuoroja on arkipäivisin noin neljä vuoroa suuntaansa, mutta ne eivät palvele säännöllistä työaikaa tekeviä. Lisäksi pitkämatkaisen junaliikenteen ja Kuopion paikallisbussiliikenteen lipputuotteet eivät ole yhteneväiset, mikä vaikeuttaa matkaketjuja seudulla.

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenteen vyöhykkeet

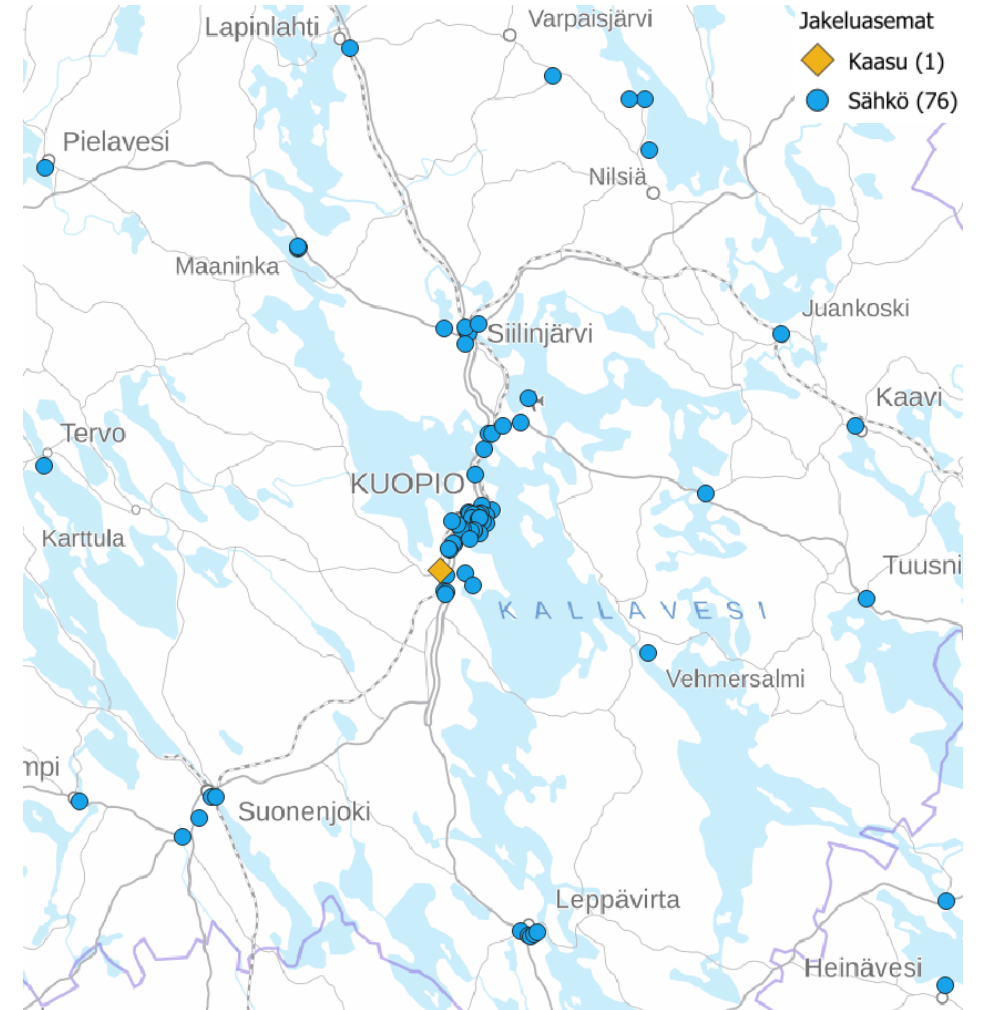
Henkilöautoilun kestävyys

Seudun asukkaiden liikkuminen nojaa vahvasti henkilöautolla liikkumiseen. Henkilöautoilun ekologista kestävyyttä lisää siirtyminen bensiini- ja dieselkäyttöisistä autoista vaihtoehtoihin käyttövoimiin. Traficomien tilaston perusteella merkittävää siirtymää kestävämpään henkilöautoiluun ei seudulla ole vielä tapahtunut, vaikka muutosnopeus erityisesti sähköautoihin on kiihtynyt viimeisten vuosien aikana.

Kuopion MAL-seudun kuntien henkilöautoista selvästi suurin osa oli vuoden 2024 maaliskuun lopussa bensiini- tai dieselkäyttöisiä. Vaihtoehtoisia käyttövoimia käyttäviä henkilöautoja Kuopion seudulla oli yhteensä noin 5 900, joista noin 3 250 oli ladattavia hybridiäutoja, sähköautoja noin 2 300,

kaasuhenkilöautoja ja etanoliautoja 120. Kuopion MAL-seudulla vaihtoehtoisia käyttövoimia käyttävien henkilöautojen osuus kaikista henkilöautoista oli maaliskuun 2024 tilanteessa yhteensä noin 7 %. Ladattavien hybridihenkilöautojen ja sähköhenkilöautojen osuudet ovat suurimpia Kuopiossa ja Leppävirralla. Tarkemmat luvut on esitetty alla olevassa taulukossa.

Sähköautojen latauspisteitä on vaihtelevasti seudun kunnissa. Osassa kunnista latauspisteitä on reilusti, pienemmissä kunnissa vain muutamia. Kaasutankkausasema löytyy Kuopiosta. Latauspisteet ja Kuopion kaasutankkausaseman sijainti näkyy viereisessä kartassa

Sähköautojen latauspisteet ja kaasutankkausasemat Kuopion MAL-seudun kunnissa

Liikennekäytössä 31.03.2024 olevat henkilöautot Kuopion MAL-seudun kunnissa

	Yht.	Bensiini	Diesel	Ladattava hybridi	Sähkö	Kaasu	Etanoli
Kuopio	56 884	37 000	15 283	2 571	1 759	193	78
Lapinlahti	5 154	3 112	1 869	82	77	3	11
Leppävirta	5 304	3 269	1 773	146	105	3	8
Siilinjärvi	11 448	6 853	3 896	344	316	22	17
Suonenjoki	3 678	2 441	1 105	73	49	5	5
Tuusniemi	1 417	888	490	26	10	2	1
Yht. kpl	83 885	53 563	24 416	3 242	2 316	228	120
Yht. %	100 %	64 %	29 %	4 %	3 %	0 %	0 %

Kestävän liikkumisen haasteet

Seudun lähtökohdat kestävän liikkumisen kehittämiselle ovat melko hyvät. Yksi tärkeimmistä tekijöistä kehittämisen kannalta, **tahtotila**, on jo hyvällä tasolla.

Vaikka tahtotila on hyvällä tasolla kunnissa ja kestävää liikkumisen edistämistä ei vastusteta paljoa, eivät hankkeet kuitenkaan etene kovin **järjestelmällisesti** toteutukseen.

Priorisoinnissa kestävän liikkumisen hankkeet jäävät usein pois toteutuksesta (Vaarankorpi 2024). Selkeä kestävän liikkumisen kehittämisspolku puuttuu.

Seudulle on tehty useita liikkumisen liittyviä suunnitelmia ja selvityksiä, joissa on asetettu suuri määrä toimenpiteitä. **Moni rinnakkainen suunnitelma ja toimenpiteiden suuri määrä** voivat vaikeuttaa oleellisten toimenpiteiden hahmottamista ja toimenpiteiden toteuttamista.

Pitkien etäisyyksien vuoksi haja-asutusalueilla ja kuntien välillä pyöräily ei välttämättä ole houkutteleva vaihtoehto. Pitkät etäisyydet ja **maaseutumainen kaupunkirakenne** Kuopion lähikunnissa johtavat usein henkilöautojen lisääntyneeseen

käyttöön. Arjen liikkumistarpeet voivat aiheuttaa tarpeen kahdelle tai jopa useammalle autolle monissa kotitalouksissa.

Pyöräliikenteen ja jalankulun infran kehitys kunnissa edellyttää usein ulkopuolista rahoitusta. Traficomien kriteeristö pyöräliikenteen avustuksen saamiseksi nojaa suunnitteluohjeisiin, jotka voivat olla **ylimitoitettuja** pieniin taajamiin. Lisäksi valtionavustukset ovat pienentyneet vuosien 2020-2021 tasosta ja asetetuista tavoitteista merkittävästi.

Alueen **mäkisyys** aiheuttaa osaltaan haasteita kävelyn ja pyöräilyn kehityksessä. Sähköpyörien yleistymisen voi tarjota helpotusta pyöräliikenteen tilanteeseen kunnissa mahdollistaen kevyemmän polkemisen pitkällä ja mäkisillä matkoilla

Heikkenevä kunta- ja valtiontalous asettaa omat haasteensa liikennejärjestelmän sosiaaliselle kestävyydelle **joukkoliikenteen osalta**. Palveluverkko keskittyy ja resurssien ohjaaminen kestävän liikenteen kehittämiseen tulee tulevaisuudessa olemaan nykytilaa haasteellisempaa. Tämän myötä tulisikin löytää ne kustannustehokkaimmat keinot

joukkoliikenteen järjestämiselle haja-asutusalueille, joka kohtaa merkittäviä haasteita **väestön ikääntyessä ja vähentyessä**. Erityisesti ikääntyvien väestöryhmien liikkumistarpeet korostuvat haja-asutusalueilla. Monilla ikääntyvillä ihmisillä on rajoitetut mahdollisuudet käyttää autoa joko ajokortin puuttumisen tai terveydellisten syiden vuoksi, mikä lisää tarvetta julkisen liikenteen palveluille arkipäivän tarpeiden hoitamisessa. Maaseudun ikääntyvän väestön liikkumismahdollisuuksien turvaamiseksi tarvitaan uudenlaisia liikenneratkaisuja. Liikkumistarpeeseen voidaan vastata kutsupohjaisella liikenteellä tai ratkaisulla, joissa henkilöiden ja tavaroiden kuljetusta yhdistellään.

ELY-Traficom* rahoituksen väheneminen vaikeuttaa määrällisen ja laadullisen palvelutason kehittämistä ja saattavat vähentää esimerkiksi vuorotarjontaa sekä karsia liikennöitäviä yhteyksiä. Rahoituksen määrä tulee vähenemään vielä lisää lähitulevaisuudessa, joten odotettavissa on lisää joukkoliikenteen palvelujen karsimista.

*joukkoliikennetehtävät siirtyvät vuonna 2026 ELY:iltä Traficomiin

6.7 Logistiikan toimintaympäristö seudulla

Kuopion MAL-seudun logistiikan toimintaympäristöä määrittävät seudun elinkeinoelämä ja teollisuus sekä kuljetuksiin käytettävissä oleva infrastruktuuri.

Tavarakuljetusten kestävyys näkökulmasta keskeistä ovat mahdollisuudet hyödyntää tavarakuljetuksiin rautatie- sekä vesiväyläinfrastruktuuria, parantaa tiekuljetusten energiatehokkuutta sekä tehostaa kuljetusketjuja. Kuljetettavan tavarán laatu sekä kuljetusmatkat asettavat näille kehitysmahdollisuuksille tiettyjä reunaehtoja.

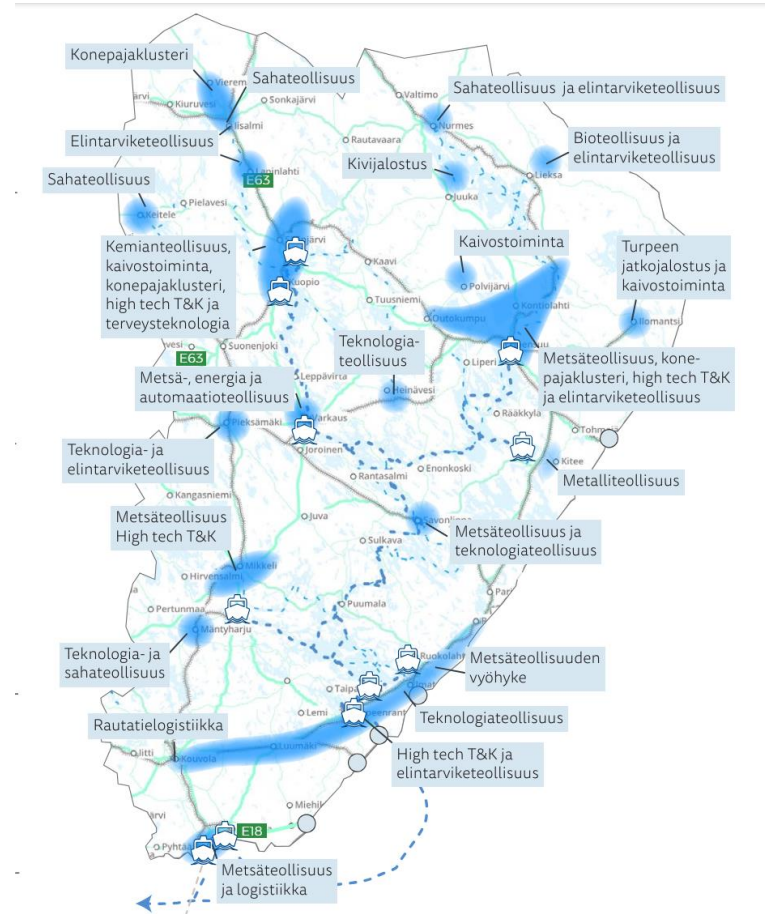
Pohjois-Savon teollisuudessa ja vientituotteissa merkittävimpiä ovat sahateollisuus, teknologiateollisuus sekä nouseva terveysteknologia. (Itä-Suomen logistiikkaselvitys 2020)

Pohjois-Savon maakuntaohjelmassa (2021) elinkeinoelämälle tärkeiksi on nostettu sujuvat, ennakoitavat ja kilpailukykyiset tie- ja ratayhteydet sekä

vähäliikenteisten teiden kunto erityisesti biopolttoaine-, raakapuu- ja maidonkuljetusten kannalta.

Elinkeinoelämälle tärkeän vähäliikenteisen tieverkon ja pullonkaulojen kehittämisen lisäksi maakuntaohjelmassa on nostettu logistiikan kannalta tärkeiksi Vt 23, Vt 5 ja Vt 9, Savon radan perusparantaminen sekä vesiliikenteen hyödyntäminen logistiikassa.

Seudun raskas liikenne suuntautuu pääosin teollisuusalueilta pääväylille juurikaan kulkematta taajamien keskustojen kautta. Poikkeuksen muodostaa Lapinlahti, jonka keskustaaajamassa on raakapuuterminalin ja Valion tehtaan aiheuttamaa raskasta liikennettä. Kaupunkilogistiikan - kaupunkiympäristössä tapahtuvan jakelun ja keräilyn järjestäminen yrityksille ja kotitalouksille - kehittämistarpeet koskettavat seudulla lähinnä Kuopion keskustaa.

Itä-Suomen logistiikkaselvitys (2020)

Elinkeinoelämän kuljetusten pääväylät ja solmupisteet

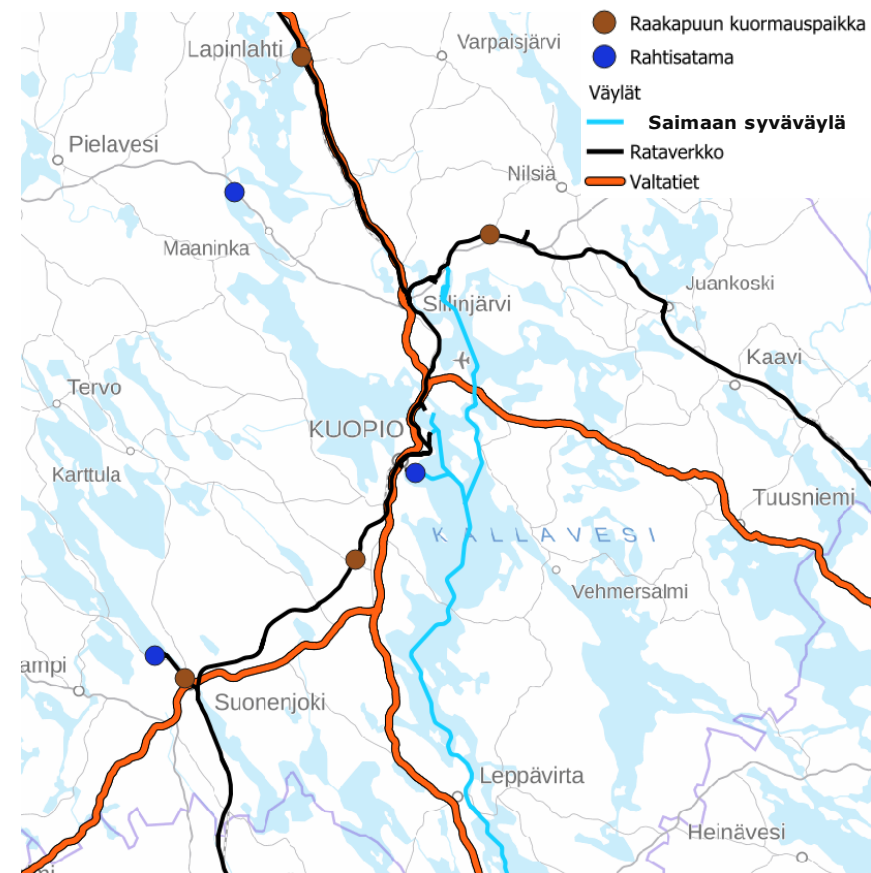
Kuopion seudun tärkeimmät elinkeinoelämän kuljetusten väylät ovat tiekuljetuksissa valtatiöt 5 ja 9 sekä niihin liittyvät kanta- ja seututiet, joiden lisäksi vähäliikenteinen tieverkko on tärkeä metsäteollisuuden ja maatalouden kuljetuksille. Rautatiekuljetusten tärkeimmät väylät ovat Savon rata sekä Kuopion pohjoispuolelta Joensuuhun haarautuva rata. Savon rata on myös valtakunnallisesti tärkeä rautatiekuljetusten väylä, ja sillä on merkittäviä kehittämistarpeita.

Tärkeimmät logistiikan solmupisteet Kuopion seudulla ovat Kuopion Kumpusaaren syväsatama sekä Kurkimäen, Sänkimäen ja Lapinlahden raakapuunkuormauspaikat. Kumpusaaren syväsatamalle on tunnistettu kehittämistarpeita. Vaikka Saimaan kanavan väliaikaisesti pysähtyneen liikennöinnin myötä yhteys merelle puuttuu, Logistiikan Vuoksi-hankkeen markkinaselvityksen perusteella Vuoksen raakapuuliikenne kasvaa lähivuosina. Logistiikan kestävyiden kannalta tämä on myönteistä, koska uitto ja laivapuukuljetukset ovat ympäristöystävällisiä ratkaisuja. Toisaalta

uitto myös lisää maantiekuljetuksia rataraakapuuterминаaleille, uittopaikkoihin ja tiettyihin satamiin tai muihin alusterminalipaikkoihin.

Kuopion seudun väylistä TEN-T ydinverkkoon kuuluu Saimaan sisävesiväylästä. Raide- ja maantieliikenteen osalta seudulla on kattavaan TEN-T verkkoon kuuluvia väyliä, jotka ovat Savon rata, Iisalmen ja Ylivieskan sekä Siilinjärven ja Joensuun väliset radat sekä valtatiöt 5 ja 9.

Kuopion lentoasema on tärkeä alueen elinkeinoelämälle, sillä suurin osa kentän matkustajista on liikematkustajia (Finavia). Matkaketjujen toimivuus Helsinki-Vantaalle on tunnistettu seudun elinkeinoelämälle välttämättömiksi. Lentorahdin määrä on nykyään vähäinen, mutta osa kuljetuksista on luonteeltaan kriittisiä (lääketeollisuuteen liittyviä).

Kuopion seudun keskeiset logistiikan reitit, satamat ja kuormauspaikat

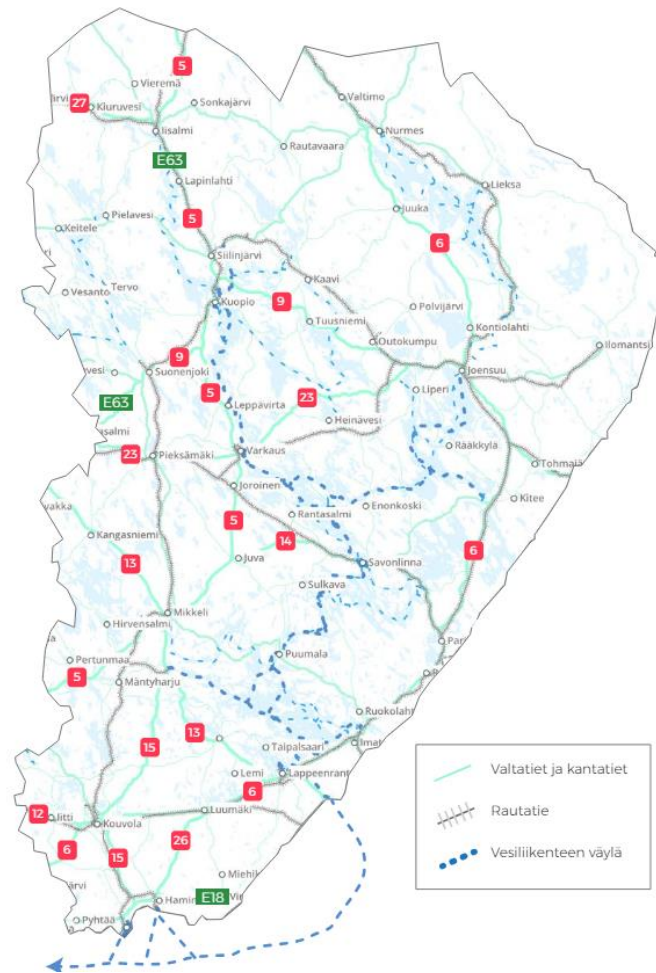
Logistiikan haasteet kestävyuden näkökulmasta

Pohjois-Savon liikennejärjestelmäsuunnitelmassa (2021) on nostettu keskeisimmiksi palvelutasopuutteiksi nykytilan ja vision toteutumisen välissä tavaraliikenteen osalta liikenneverkon kuntopuutteiden vaikutus logistiikkakustannuksiin, vesikuljetusten heikko kilpailukyky suhteessa muihin kuljetusmuotoihin sekä tie- ja raidekuljetusten turvallisuus, sujuvuus, ennakoitavuus ja kapasiteetti. Kaikki nämä ovat haasteita myös logistiikan kestävyuden näkökulmasta.

Tavaraliikenteen kuljetusten kestävyys vaikuttaa erityisesti tiekuljetusten suuri osuus. Pohjois-Savon maakuntaohjelmassa todetaan rataverkko tärkeäksi kestävyuden näkökulmasta. Rataverkon hyödyntäminen ei kuitenkaan ole kaikille yrityksille mahdollista sijainnin tai kuljetusvolyymien vähäisyyden vuoksi. Vähäliikenteisen tieverkon kunto on monien teollisuuden alojen kuljetuksille tärkeä ja sillä on merkitystä kuljetusten turvallisuuden, tehokkuuden ja päästöjen kannalta.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on vaikuttanut logistiikan toimintaympäristöön myös Kuopion MAL-seudulla ja erityisesti liikenteen taloudellinen kestävyys on heikentynyt. Kauppakamarin alkuperätodistusten perusteella Pohjois-Savon tärkein vientimaa EU:n sisämarkkinoiden ulkopuolelle oli ennen sotaa Venäjä. Venäjän, Valko-Venäjän ja Ukrainan osuus oli lähes 20 % Pohjois-Savon viennistä. Erityisesti raaka-aineiden tuonti Venäjältä on ollut merkittävää, ja sekin – muun muassa puun ja hakkeen – tuonti loppui sodan myötä.

Muuttuneen tilanteen seurauksena rataverkoilla tietyillä yhteysväleillä tavaraliikenne on vähentynyt tai loppunut kokonaan. Esimerkiksi tavaraliikenne Niiralan ja Vartiuksen raja-asemilla on vähentynyt yli 90 % vuosien 2022-2023 välillä (Traficom). Saimaan kanavan kautta kulkeva liikenne on pysähtynyt ja lennot Venäjän yli loppuneet. Logistiikkakustannukset ovat myös nousseet polttoaineiden hinnan nousun vuoksi.

Itä-Suomen logistiikkaselvitys (2020)

An aerial photograph showing a large concrete arch bridge spanning a wide river. The bridge has multiple lanes and is supported by several tall, slender concrete pillars. The surrounding landscape is lush with green trees and vegetation. In the background, a town with various buildings and houses is visible, nestled among the trees. The river flows from the top left towards the bottom right of the frame.

Visio

Visio: Erilaisuutta yhdistäen – elinvoimaa vahvistaen – kestävyyttä edistäen

Kuopion seudun MAL-yhteistyötä varten kuntien valmisteleva toiminnallinen seudun visio 2030-luvulle on ”Yhdessä erilainen - elinvoimaa vahvistaen - kestävästi kehittyen”. Sen pohjalta laadittu **Kuopion seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman visio toimii myös kestävän liikenteen suunnitelman visiona:**

Erilaisuutta yhdistäen

Liikennejärjestelmä tukee seudun erilaisten alueiden vahvuuksien hyödyntämistä mahdollistamalla toimivat matkat ja kuljetukset koko seudulla tehokkaasti ja kestävästi.

Elinvoimaa vahvistaen

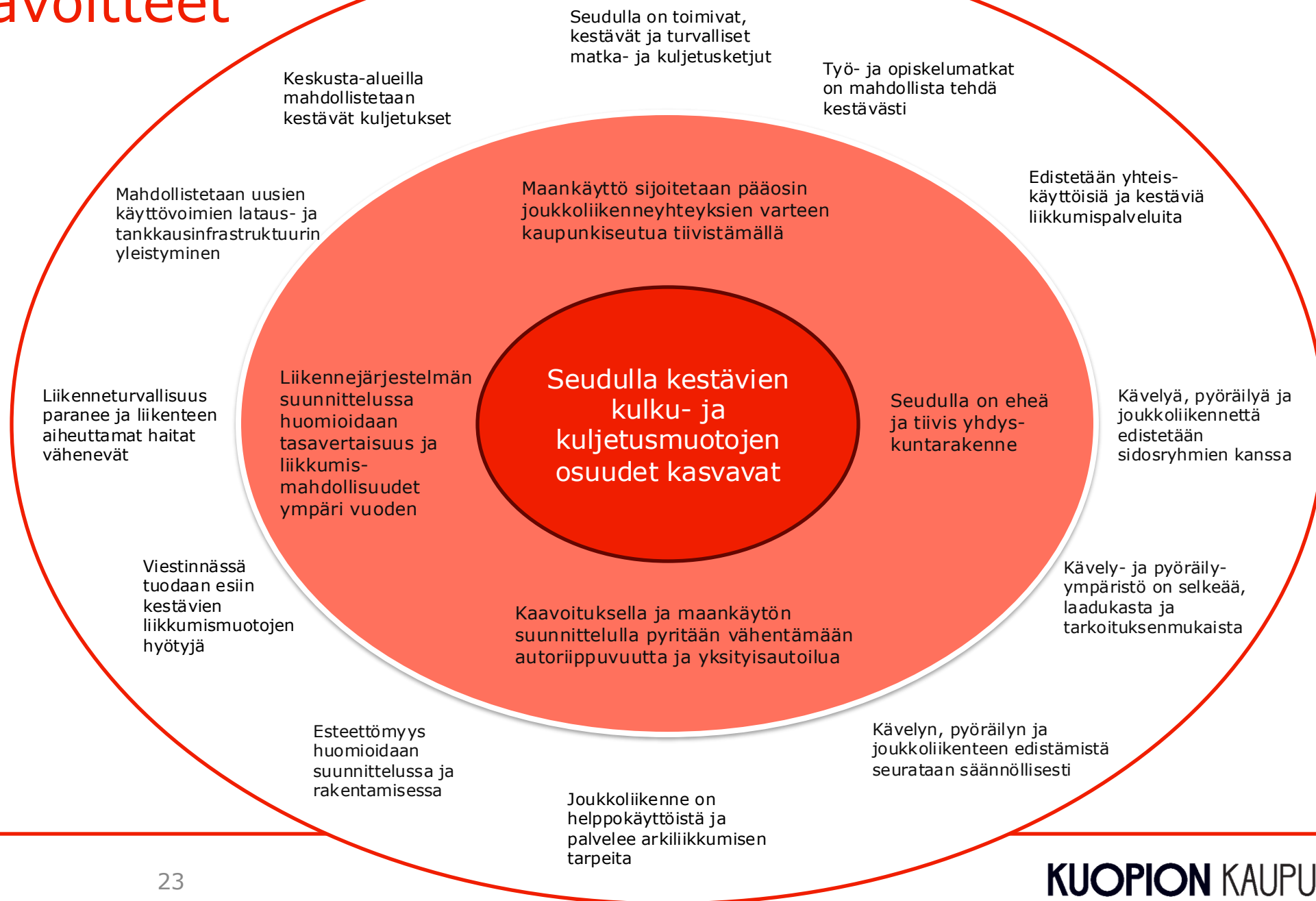
Liikennejärjestelmä ja sen jatkuva kehittäminen ovat edellytyksiä seudun saavutettavuuden turvaamiseksi. Toimiva liikennejärjestelmä mahdollistaa osaltaan monipuolisen asumisen ja yritystoiminnan ja vahvistaa alueen vetovoimaa.

Kestävyyttä edistäen

Alueidenkäytön suunnittelu ja ohjaus yhdessä liikennejärjestelmän jatkuvan kehittämisen kanssa tukevat kestävää yhdyskuntarakennetta ja parantavat liikkumisen tasa-arvoa ja turvallisuutta, houkuttelevat kestävien liikkumismuotojen käyttöön ja mahdollistavat kansallisten päästö- ja ympäristötavoitteiden saavuttamisen seudulla.

An aerial photograph of a vast, dense forest. In the center-right, a tall, white, cylindrical tower with a glass-enclosed observation deck rises above the trees. To the left of the tower, a ski lift track winds through the forest. In the bottom right, a large, multi-story building with a red roof and white walls is situated. In the background, a large body of water, likely a lake or bay, is visible, dotted with numerous small, forested islands. The sky is clear and blue.

Tavoitteet

Seudulla kestävien
kulku- ja kuljetus-
muotojen osuudet
kasvavat

Kuopion MAL-seudun kestävän liikenteen suunnitelman päätavoitteena on kasvattaa kestävien kulku- ja kuljetusmuotojen osuuksia. Tämä tavoite on pohjana kaikille muille suunnitelman tavoitteille. Seudun tavoitteet kestävän liikenteen suhteen pohjaavat aikaisemmin laadittuihin seudullisiin suunnitelmiin sekä sidosryhmäyhteistyöhön. Suunnitelmista koostettiin keskeisimmät kestävän liikkumisen tavoitteet ja niitä jatkojalostettiin sidosryhmien kanssa sekä luotiin uusia keskeisiä tavoitteita. Aikaisemmin laaditut suunnitelmat ja laaja yhteistyö sidosryhmien kanssa varmistavat, että tavoite on realistinen ja saavutettavissa.

Suunnitelman tavoitteet on muodostettu siten, että ne tukevat kestävien kulku- ja kuljetusmuotojen osuuksien kasvua. Kulku- ja kuljetusmuotojen osuudet kuvaavat parhaiten seudulla tapahtuvaa kestävän liikenteen edistymistä. Tavoitteiden muodostamisprosessissa on huomioitu seudun erityispiirteet, asukkaiden tarpeet sekä kestävän kehityksen periaatteet ja kaikki kolme kestävän kehityksen ulottuvuutta. Tämä lähestymistapa varmistaa, että liikennejärjestelmä kehittyy kokonaisvaltaisesti kestävämpään suuntaan.

Kuopion seudulla pyritään maankäytön suunnittelussa tukemaan kestäviä liikkumismuotoja sijoittamalla uudet kehityshankkeet ja asuinalueet ensisijaisesti joukkoliikenneyhteyksien varteen. Tiivistämällä kaupunkiseutua varmistetaan, että joukkoliikennepalvelut ovat helposti saavutettavia ja tehokkaita. Kaupunkiseudun tiivistämisen etuna on, että liikenteen kasvu voidaan hoitaa nykyisten bussilinjojen vuorotarjontaa lisäämällä, ei joukkoliikenneverkkoa laajentamalla.

Kuopion seudun liikennejärjestelmän tulee olla tasavertainen ja saavutettava kaikille väestöryhmille ympäri vuoden. Tämä tarkoittaa esteettömyyden huomioimista, joukkoliikennepalveluiden kattavuutta ja toimivuutta sekä erilaisten liikkumistarpeiden huomioon ottamista suunnittelussa.

Tavoitteena on tarjota kestäviä ja luotettavia liikkumisvaihtoehtoja kaikille asukkaille, ikään tai liikuntakykyyn katsomatta. Liikkumisen on oltava mahdollista kaikille myös talvella. Talvikunnossapidossa tulee huomioida eri käyttäjäryhmien tarpeet.

Eheä ja tiivis yhdyskuntarakenne mahdollistaa kestävästä kaupunkikehityksen, jossa asuin-, työ- ja vapaa-ajan alueet ovat lähekkäin. Tämä vähentää liikenteen tarvetta ja tekee kestävien liikkumismuotojen käytöstä houkuttelevampaa.

Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen edistää myös palveluiden ja infrastruktuurin tehokasta käyttöä, mikä tukee koko seudun kestävästä ja taloudellista kehitystä.

Kaavoituksessa ja maankäytön suunnittelussa keskitytään toimenpiteisiin, jotka vähentävät autoriippuvuutta ja yksityisautoilua. Tavoitteena on luoda ympäristö, jossa kävely, pyöräily ja joukkoliikenne ovat helpoin ja houkuttelevin tapa liikkua. Kaavoituksella ja maankäytön suunnittelulla on suuri rooli ja vastuu kestävämmän tulevaisuuden luomisessa.

Tavoitteet

aan esiin
ismuotojen

Seudulla on toimivat,
kestävät ja turvalliset
matka- ja kuljetusketjut

on eheä
ndys-
enne

Työ- ja opiskelumatkat
on mahdollista tehdä
kestävästi

Edistetään yhteis-
käyttöisiä ja kestäviä
liikkumispalveluita

y-ympäristö
kasta ja
aista

Tavoitteena on luoda toimivia matka- ja kuljetusketjuja, jotka yhdistävät eri liikkumis- ja kuljetusmuodot tehokkaasti ja turvallisesti. Tämä edellyttää hyvin suunniteltuja ja ylläpidettyjä liikenteen solmukohtia. Solmukohtien saavutettavuus sekä liikkumisen helppous ja esteettömyys ovat avainasemassa. Seudun matka- ja kuljetusketjujen suunnittelussa huomioidaan myös ympäristötekijät, kuten päästöjen vähentäminen ja uusiutuvien energialähteiden käyttö. Lisäksi tarvitaan hyvät liikenteen digitaaliset palvelut, kuten eri liikennemuodot huomioivat seudulliset reittioppaat ja yhtenäiset liikkumisen maksujärjestelmät.

Tavoitteena on, että kaikilla työikäisillä ja opiskelijoilla on mahdollisuus valita kestävä liikkumismuoto päivittäisiin matkoihinsa. Työpaikkakeskittymien ja opiskelupaikkojen tulee olla saavutettavissa ilman kohtuutonta vaivaa kestäväillä liikkumismuodoilla. Tavoitteen mahdollistamiseksi ehdotetaan toimenpiteitä, jotka parantavat asuinalueiden sekä työ- ja opiskelupaikkojen välisiä yhteyksiä.

Yhteiskäyttöisten ja kestävien liikkumispalveluiden edistäminen on tärkeä osa seudun liikennepolitiikan nykyaikaistamista. Tavoitteena on kehittää ja laajentaa esimerkiksi yhteiskäyttöautopalveluja, pyörien vuokrausjärjestelmiä ja muitakin jaettuja liikennemuotoja. Nämä palvelut tarjoavat joustavia vaihtoehtoja liikkumiseen, vähentävät autoriippuvuutta ja tukevat ympäristöystävällisiä valintoja. Sidosryhmien, kuten paikallisten yritysten ja yhteisöjen, osallistaminen palveluiden kehittämiseen varmistaa, että ne vastaavat asukkaiden tarpeita ja edistävät kestävä kehitystä.

Tavoitteet

viä

Kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä edistetään sidosryhmien kanssa

sijoitetaan
koliiken-
n varteen
tua tiivis-

Kävely- ja pyöräily-ympäristö on selkeää, laadukasta ja tarkoituksenmukaista

Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edistämistä seurataan säännöllisesti

matkat
ehdä

Sidosryhmäyhteistyö on avainasemassa kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edistämisessä. Tavoitteena on luoda kumppanuuksia paikallisten yritysten, viranomaisten ja asukkaiden kanssa. Sidosryhmäyhteistyötä ei pidä nähdä ”pakollisena pahana”. Sidosryhmät tarjoavat käytännön näkemystä ja paikallistuntemusta. Osallistamisessa asukkaita ja toimijoita olisi syytä ajatella suunnittelijoina, ei vain osallistujina. Osallistaminen edesauttaa poliittisen vastarinnan kitkemisessä ja lisää suunniteltavien toimenpiteiden hyväksyttävyyttä.

Kävely- ja pyöräily-ympäristön kehittäminen on keskeinen osa kestävän liikenteen suunnitelmaa. Tavoitteena on luoda selkeitä, laadukkaita ja tarkoituksenmukaisia reittejä, jotka kannustavat ihmisiä käyttämään aktiivisia liikkumismuotoja. Reittien lisäksi on kiinnitettävä huomiota muun muassa esteettömyyteen, hyvään valaistukseen sekä laadukkaaseen ja turvalliseen pyöräpysäköintiin. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon käyttäjien tarpeet ja turvallisuus (myös sosiaalinen turvallisuus). Hyvin suunniteltu ja viihtyisä liikenneympäristö lisää kävelyn ja pyöräilyn houkuttelevuutta.

Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edistämisen vaikutusten jatkuva seuranta on keskeinen osa kestävän liikkumisen systemaattista toteutusta. Säännöllinen arviointi mahdollistaa tavoitteiden ja toimenpiteiden tehokkuuden mittaamisen sekä niiden päivittämisen. Tavoitteena on luoda selkeä ja avoin seurantajärjestelmä, joka antaa tietoa eri liikennemuotojen käytöstä ja kehityksestä tukien päätöksentekoa ja resurssien kohdentamista.

Tavoitteet

Joukkoliikenne on helppokäyttöistä ja palvelee arkiliikkumisen tarpeita

Esteettömyys huomioidaan suunnittelussa ja rakentamisessa

Viestinnässä tuodaan esiin kestävien liikkumismuotojen hyötyjä

Tavoitteena on parantaa seudun joukkoliikennejärjestelmää siten, että se vastaa asukkaiden päivittäisiin liikkumistarpeisiin ja on käyttäjäystävällinen. Tämä tarkoittaa selkeitä aikatauluja, riittäviä reittivaihtoehtoja, kohtuullisia matka-aikoja sekä helppokäyttöistä ja yhtenäistä reitti- ja maksujärjestelmää. Jokaisen asukkaan tulisi pystyä käyttämään joukkoliikennettä ilman haasteita ja matkaketjujen tulisi olla sujuvia erityisesti Kuopion ja Siilinjärven alueilla.

Esteettömyyden huomioiminen on keskeinen tavoite kestävän liikenteen kehittämisessä. Liikennejärjestelmän tulee tähdätä siihen, että kaikilla seudun asukkailla on mahdollisuus liikkua esteettä ja turvallisesti. Tämä edellyttää esteettömien reittien, kulkuvälineiden ja palveluiden tarjoamista, jotta jokaisella on mahdollisuus osallistua yhteiskunnan toimintaan täysipainoisesti. Esteettömyys ei ole vain fyysinen ominaisuus, vaan se ulottuu myös tiedon tarjoamiseen ja palveluiden saavutettavuuteen.

Kestävien liikkumismuotojen hyötyjen viestiminen on olennaista, jotta kansalaisten ymmärrys, kiinnostus ja sitoutuminen näitä vaihtoehtoja kohtaan kasvavat. Tavoitteena on kehittää viestintästrategioita, jotka tuovat esille kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen ympäristö- ja terveyshyötyjä sekä taloudellisia säästöjä. Selkeä ja informatiivinen viestintä auttaa lisäämään tietoisuutta ja ymmärrystä kestävien liikkumismuotojen merkityksestä, mikä voi vaikuttaa myönteisesti liikkumisvalintoihin ja poliittiseen keskusteluun.

Tavoitteet

Liikenneturvallisuus
paranee ja liikenteen
aiheuttamat haitat
vähenevät

Mahdollistetaan uusien
käyttövoimien lataus- ja
tankkausinfrastruktuurin
yleistyminen

Keskusta-alueilla
mahdollistetaan
kestävät kuljetukset

Liikenneturvallisuuden parantaminen on keskeinen tavoite, joka edellyttää järjestelmällisiä toimia sekä infrastruktuurin parantamiseksi että käyttäytymisen muuttamiseksi. Pyritään vähentämään liikenneonnettomuuksia ja niiden vakavuutta sekä liikenteen melu- ja saastehaittoja. Käytännössä tämä tarkoittaa liikenteen rauhoittamista edistäviä toimenpiteitä, valistamista ja kestävien liikkumismuotojen priorisointia. Liikenteen vihreällä energiasiirtymällä on myös roolinsa tämän tavoitteen saavuttamisessa.

Infrastruktuurin kehittäminen on tärkeää kestävien liikkumismuotojen tukemiseksi. Tavoitteena on mahdollistaa uusien käyttövoimien, kuten sähkö- ja vetyajoneuvojen lataus- ja tankkauspaikkojen yleistymisen. Tämä edistää vähähiilisten liikennemuotojen käyttöä ja helpottaa siirtymistä kohti kestävämpää kuljetusjärjestelmää. Lataus- ja tankkausinfrastruktuurin kehittämisen mahdollistaminen keskeisille sijainneille varmistaa, että seudun toimijat voivat helposti hyödyntää näitä kestäviä vaihtoehtoja.

Keskusta-alueiden liikennejärjestelmän kehittäminen tähtää kestävien kuljetusratkaisujen edistämiseen. Tavoitteena on luoda tehokkaita ja ympäristöystävällisiä kuljetusvaihtoehtoja, jotka palvelevat seudun elinkeinoelämän toimijoita. Kestävät kuljetukset eivät ainoastaan vähennä liikenteen ympäristövaikutuksia, vaan myös parantavat elämänlaatua keskusta-alueilla, tehden niistä houkuttelevampia sekä asukkaille että liiketoiminnalle. Kestävät kuljetukset ovat tavoiteltavia myös keskusta-alueiden ulkopuolella, mutta suurin potentiaali lähitulevaisuudessa on kaupunkilogistiikassa.

An aerial photograph of a town in autumn. The foreground shows a church with a blue roof and a parking lot. The middle ground is filled with residential houses and dense forests with yellowing trees. In the background, there are large bodies of water and distant hills under a cloudy sky.

Toimenpiteet ja aikataulutus

9 Toimenpiteiden priorisointi ja aikataulutus

Kuopion seudun SUMP-työn aikana on käsitelty laajasti aikaisempien selvitysten ja suunnitelmien (mm. Kuopion seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma, Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenneohjelma, Kuopion seudun kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma) toimenpiteitä. Aikaisemmissa selvityksissä ja suunnitelmissa on määritetty valtava määrä erilaisia toimenpiteitä, joista on pyritty valitsemaan SUMP-työn pohjaksi erityisesti tämän työn tavoitteita palveluvia sekä tämän hetkisten resurssien puitteissa toteuttamiskelpoisia toimenpiteitä.

Toimenpiteitä on käsitelty yhdessä sidosryhmien kanssa. Toimenpiteistä on karsittu pois kaikki jo toteutetut tai toteutuksessa olevat toimenpiteet sekä pyritty löytämään lähivuosina edistettävät Kuopion seudun kärkitoimenpiteet. Toimenpiteiden määrittelyn tavoitteena oli kohtuullinen määrä toteuttamiskelpoisia ja mahdollisimman konkreettisia kestävästä liikkumisesta edistäviä toimenpiteitä. Sidosryhmäyhteistyön ja asukasvuorovaikutuksen kautta toimenpiteitä myös täydennettiin ja tarvittaessa tunnistettiin uusia toimenpiteitä.

Toimenpiteiden määrittelyn lopputuloksena Kuopion seudun kestävästä liikenteen suunnitelmassa on esitetty 27 kestävästä liikenteen toimenpidettä edistettäväksi seuraavan viiden vuoden aikana. Toimenpiteet on jaoteltu seuraavien teemojen alle: kävely ja pyöräily, joukkoliikenne ja matkaketjut, tiedottaminen, viestintä ja markkinointi, yhteiskäyttöautoilu ja kimpakyydit, logistiikka sekä resurssit ja rahoitus.

Kuopion seudun kestävästä liikenteen suunnitelman toimenpiteitä on priorisoitu ja aikataulutettu vuosille 2025-2027. Kuopion seudun kestävästä liikenteen toimenpiteiden aikataulutus perustuu seudun kestävästä liikenteen tavoitteisiin. Toimenpiteiden aikataulutuksessa on huomioitu tiedossa olevat hankkeet sekä toimenpiteiden toteutettavuus käytössä olevien resurssien puitteissa. Toimenpiteiden toteutettavuutta arvioitaessa on hyödynnetty sidosryhmien näkemystä asiassa.

Toimenpiteet on jaoteltu sen perusteella, ovatko ne jatkuvasti tehtävää työtä vai ajoittuuko toimenpiteen toteutus tietylle vuodelle. Jatkuvat toimenpiteet ovat nykyistä toimintaa ohjaavia linjauksia ja jatkuvaa kehitystyötä kestävästä liikenteen edistämiseksi. Tietyille vuodelle aikataulutetut toimenpiteet ovat ns. erillisiä projekteja. Osa erillisistä projekteista vaatii todennäköisesti jatkosuunnittelua.

Toimenpiteiden aikataulutuksessa on huomioitu toimenpiteiden looginen eteneminen ja tasainen jakautuminen eri vuosille, jotta samalle vuodelle ei kasaannu liikaa toimenpiteitä ja resurssit voidaan kohdentaa tehokkaasti. Toimenpiteet on jaoteltu vuosittain siten, että jokaiselle vuodelle on valittu erityinen tavoiteteema, jota kyseisenä vuotena pyritään edistämään. Tämä auttaa keskittämään toimenpiteet ja resurssit tiettyihin painopistealueisiin, jolloin saavutetaan parempia tuloksia ja varmistetaan kestävästä liikenteen jatkuva kehitys.

9 Toimenpiteiden priorisointi ja aikataulutus

Seuraavalla aikajanalla on esitetty Kuopion seudun kestävän liikenteen edistämiseksi valitut tavoitteet vuosittain seuraavan viiden vuoden aikana.

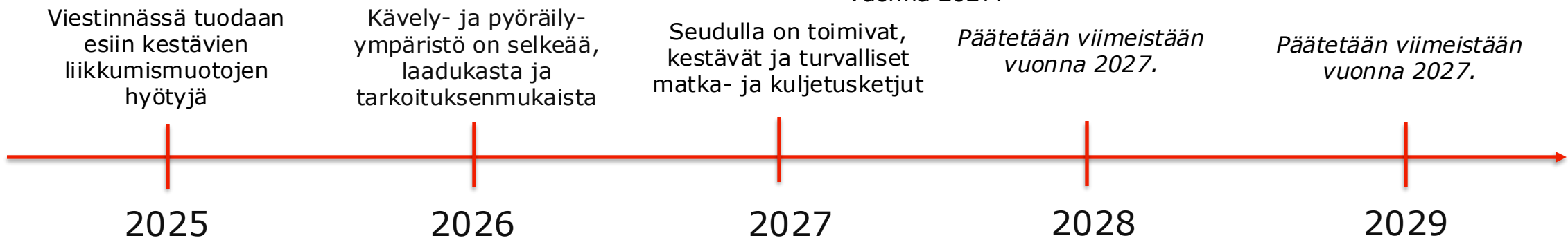
Vuoden 2025 tavoitteeksi on valittu kestävien liikkumismuotojen hyötyjen esiin tuominen viestinnässä. Tavoite lisää kestävän liikkumisen näkyvyyttä ja houkuttelevuutta. Vuonna 2025 keskitytään kestävän liikkumisen viestinnän ja markkinoinnin suunnitelman laatimiseen, mikä luo perustan tuleville vuosille. Viestintä- ja markkinointitoimenpiteet lisäävät kestävän liikkumisen tunnettuutta ja sitouttavat eri tahot toimenpiteiden toteuttamiseen.

Vuoden 2026 tavoitteeksi on valittu kävely- ja pyöräily-ympäristön kehittäminen ja ylläpito. Vuonna 2026 keskitytään pyöräväylien talvihoitoluokituksen päivittämiseen, koulujen ympäristöjen turvallisuuden varmistamiseen, jalankulun ja

pyöräilyn erotteluun sekä pieniin ja tehokkaisiin infrastruktuurin parantamistoimenpiteisiin. Tarkemmin pienien infrastruktuurin parantamistoimenpiteiden toteutuksen aikataulusta sovitaan jatkuvassa liikennejärjestelmätyössä seudun kuntien, Väyläviraston ja ELY-keskuksen yhteistyönä osana MAL-sopimuksen toimeenpanoa.

Vuoden 2027 tavoitteeksi on valittu toimivien, kestävien ja turvallisten matka- ja kuljetusketjujen edistäminen. Matkaketjujen edistäminen edesauttaa lisäksi kestäviä työ- ja opiskelumatkoja seudulla. Vuonna 2027 keskitytään solmukohtien ja pääpysäkkien kehittämiseen, työntekijöiden ja opiskelijoiden liikkumisen ohjaukseen, joukkoliikenteen esteettömyyteen ja kestäväan kaupunkilogistiikkaan.

Toimenpiteiden aikataulutusta kolmea vuotta pidemmälle ei nähdä tarkoituksenmukaisena. Vuosien 2028-2029 tavoitteet ja edistettävät toimenpiteet päätetään viimeistään vuonna 2027.

Toimenpiteet

An aerial night photograph of a city street covered in snow. In the foreground, a modern building with a large glass facade and illuminated interior is visible. To its left, a smaller building with a 'Market' sign is lit up. The street is lined with snow-covered trees and parked cars. In the background, a dense urban area with various apartment buildings stretches towards a dark, forested hill under a cloudy night sky. A large, semi-transparent white rectangle is centered over the image, containing the word 'Toimenpiteet' in a bold, red, sans-serif font.

10.1 Toimenpiteet: Kävely ja pyöräily

Toimenpide	Kuvaus	Aikataulu	Vastuutaho
1. Seudulla kehitetään kestävästä liikkumisesta solmukohtia.	Solmukohtia kehitetään mm. pyöräpysäköintijärjestelyin ja Kuopiossa myös kaupunkipyörien avulla. Seudun kunnat kehittävät laadukasta ja turvallista pyöräpysäköintiä sekä pyöräpalveluita (mm. huoltopisteet) kuntien taajamissa ja matkaketjujen solmukohdissa. Pyöräpysäköinti huomioidaan jo kaavoitusvaiheessa mm. tunnistamalla nämä solmukohdat ja varaamalla asemakaavoituksessa riittävät katutilat. Pyöräpaikat huomioidaan myös pysäköintinormissa.	2027	Kaupunkien ja kuntien kunnallistekniikka (ml. kaavoitus) ja teknisen toimen kiinteistöhuolto sekä rakennusvalvontapalvelu ELY-keskus
2. Edistetään kävelyä ja pyöräilyä kouluissa ja liikuntakeskuksissa.	Pyritään mahdollistamaan lyhyet arkimatkat kävellen ja pyörällä lisäämällä ja kehittämällä pyöräilyinfraa mm. pyöräpysäköinnin määrän ja laadun osalta vastaamaan modernisoidun pyöräkannan uusiin vaatimuksiin (esim. sähköpyörät ja -potkulaudat). Päivitetään rakennusjärjestys pyöräpysäköintipaikkojen osalta vastaamaan valtakunnallista pyöräliikenteen suunnitteluohjetta.	Aikataulu sovitaan tarkemmin	Kaupunkien ja kuntien kunnallistekniikka Tilapalvelut
3. Päivitetään pyöräväylien talvihoitoluokitusta.	Pyöräväylien talvihoitoluokitusta päivitetään siten, että se on linjassa pyörätieverkkosuunnitelman kanssa. Pääpyöräreiteillä talvihoidon laatutaso on korkein. Tarkennetaan talvikunnossapidon kilpailutuksessa laatuksiteereitä. Talvihoitoluokitus päivitetään urakoiden kilpailutuksen tahdissa.	2026	Kaupunkien ja kuntien kunnallistekniikka, ELY-keskus, Alueurakoitsijat
4. Selkeytetään Kuopion kantakaupungin liikenneverkkohierarkiaa.	Laaditaan Kuopiossa ruutukaava-alueen liikennejärjestelmäsuunnitelma, jonka tavoitteena on eri liikennemuotojen tavoiteverkkojen yhteensovittaminen ja verkkohierarkian selkeyttäminen.	2025	Kuopion kaupunki (kunnallistekniikka, liikennejärjestelmä)

Toimenpiteet: Kävely ja pyöräily

Toimenpide	Kuvaus	Aikataulu	Vastuutaho
5. Varmistetaan seudun koulujen ympäristöjen turvallisuus.	Koulujen ympäristön turvallisuutta parannetaan rakenteellisilla liikenteen rauhoittamisen toimenpiteillä. Panostetaan mm. risteysten turvallisuuteen ja nopeusrajoitusten tarkistamiseen koulujen ympäristöissä ja koulumatkareiteillä.	Aikataulu sovitaan tarkemmin	Kaupunkien ja kuntien kunnallistekniikka, ELY-keskus liikenneturvallisuus
6. Erotellaan jalankulku ja pyöräily toisistaan.	Kunnat tunnistavat esteettömyyden erikoistason alueilta paikat, joissa jalankulun ja pyöräilyn erottelulle on tarve. Esteettömyyden erikoistason alueet on esitetty seudullisessa kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmassa. Erottelun tarvetta tarkastellaan liikenneympäristö ja käyttäjämäärät huomioiden. Toimenpiteet jalankulun ja pyöräilyn erottelulle sekä niiden aikataulu sovitaan tarkemmin jatkuvassa liikennejärjestelmätyössä.	2026	Kaupunkien ja kuntien kunnallistekniikka , ELY-keskus, rakennusvalvontapalvelut ja kiinteistöt
7. Toteutetaan pieniä ja tehokkaita esteettömyyden parannustoimenpiteitä.	Tehdään kaikissa Kuopion MAL-seudun kunnissa esteettömyyskartoitukset. Esteettömyyskartoituksissa esille nousseiden pienien ja tehokkaiden toimenpiteiden toteutus.	Aikataulu sovitaan tarkemmin	Kaupunkien ja kuntien kunnallistekniikka , ELY-keskus, rakennusvalvontapalvelut ja kiinteistöt
8. Laaditaan julkisen sektorin työntekijöiden liikkumissuunnitelma ja ohje yrityksille.	Laaditaan julkiselle sektorille mm. kunnat ja hyvinvointialueet liikkumissuunnitelma. Lisäksi laaditaan yleisohje, jossa ohjeistetaan yrityksiä liikkumissuunnitelman laadinnassa. Kannustetaan alueen yrityksiä ottamaan käyttöön työsuohjeita, edistämään työntekijöiden kimpakyytejä, parantamaan henkilöstön sosiaali- ja pyöräilyfasilitetteja. Valtakunnallisten liikkumisen teemapäivien viettäminen ja esim. kilometrikisaan osallistuminen.	2026	Kuopion seudun LJ-työryhmä

Toimenpiteet: Joukkoliikenne ja matkaketjut

Toimenpide	Kuvaus	Aikataulu	Vastuutaho
9. Mahdollistetaan nykyisen lippuyhteistyön jatkuminen.	Mahdollistetaan alueellisen Waltti -yhteistyön jatkuminen liikenteen kilpailutuksissa ja yhteistyösopimuksissa, niin että Kuopion seudun Waltti-alueella liikennöitävässä ELY-keskuksen sopimusliikenteessä käy jatkossakin keskuskaupungin mukaiset Waltti -lipputuotteet.	Jatkuva	Vilkku, ELY-keskus
10. Joukkoliikenteen lippujen hintataso pidetään houkuttelevana.	Seudulla Kuopion ja Siilinjärven alueen sekä ELY alueen bussiliikenteessä pidetään joukkoliikenteen lippujen hintataso sellaisena, että se houkuttelee käyttämään joukkoliikennettä. Ymmärtäen kuitenkin sen realiteetin, että kustannustason nousu, rahoitustason pieneneminen ja mm. alv-kannan nousu antavat painetta joukkoliikenteen lippujen hintojen nostamiseen.	Jatkuva	Vilkku, kaupungit ja kunnat (joukkoliikenne, elinvoima, kunnallistekniikka), ELY-keskus
11. Parannetaan joukkoliikenteen vuorotarjontaa Kuopion ja Siilinjärven joukkoliikenteessä.	Kuopion ja Siilinjärven joukkoliikenteessä vuorotarjontaa pyritään lisäämään kaupunkiseudun tiivistyessä rakentuvilla uusilla alueilla, etenkin työssäkäynti- ja opiskeluyhteyksien osalta. Vuorotarjonnassa huomioidaan ruuhka-ajan lisääntyvät matkustajamäärät. Lisäksi joukkoliikenteen vuorotarjonnassa huomioidaan ja hyödynnetään mahdollinen yhteistyö vuorotarjonnassa ELY-joukkoliikenteen ja kaupunkijoukkoliikenteen välillä.	2027	Vilkku, ELY-keskus

Toimenpiteet: Joukkoliikenne ja matkaketjut

Toimenpide	Kuvaus	Aikataulu	Vastuutaho
12. Jatketaan pääpysäkkien kehittämistä ELY-keskuksen pääpysäkkiselvityksen mukaisesti.	Pääpysäkki-hankkeessa on määritelty seudullisesti tärkeitä, laatutasoltaan korkeamman vaatimustason pysäkkejä kuntakeskuksissa tai muilla liikenteellisesti keskeisillä paikoilla ja esitetty niille toimenpiteitä. Seudun pääpysäkeillä panostetaan erityisesti pyöräpysäköintiin ja sen varusteluun sekä informaatioon.	2027	Kunnat (kunnallistekniikka), ELY-keskus
13. Pyritään säilyttämään kuntakeskusten ja Kuopion keskustan väliset joukkoliikenneyhteydet nykyisellä palvelutasolla ELY joukkoliikenteessä.	ELY bussiliikenteessä painopiste asetetaan kuntakeskusten ja Kuopion keskustan välisiin joukkoliikenneyhteyksiin siten, että yleisimmät työ- ja opiskelumatkat ovat mahdollisia tehdä kestävästi. Pyritään säilyttämään joukkoliikenneyhteydet nykyisellä palvelutasolla ja toteutetaan joukkoliikenteen palvelutasoa seudulla Itä-Suomen joukkoliikenteen palvelutasomäärittelyn mukaisesti.	Jatkuva	ELY-keskus
14. Parannetaan joukkoliikenteen esteettömyyttä erityisesti Kuopion ja Siilinjärven joukkoliikenteessä.	Pyritään siihen, että joukkoliikenteen käyttö on mahdollisimman esteetöntä matkustajille. Seudulla panostetaan erityisesti kestävä liikuttamisen solmukohtien (esim. joukkoliikenneterminaalit, vaihtopysäkkialueet) esteettömyyteen.	2027	Kaupunkien ja kuntien kunnallistekniikka ELY-keskus
15. Rahoitustason säilyminen siirryttäessä Traficom joukkoliikenteeseen.	Edunvalvonnallisin toimenpitein pyritään varmistamaan ELY joukkoliikenteen rahoitustason säilyminen siirryttäessä Traficom joukkoliikenteeseen tasolla, jolla voidaan kehittää yhdessä joukkoliikenteen palvelutasoa nykyistä paremmaksi.	2025	Kunnat, Pohjois-Savon liitto

Toimenpiteet: Tiedottaminen, viestintä ja markkinointi

Toimenpide	Kuvaus	Aikataulu	Vastuutaho
16. Laaditaan kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen viestinnän ja markkinoinnin suunnitelma.	Laaditaan suunnitelma kestävän liikkumisen viestinnän toteuttamisesta sekä kävelyn ja pyöräilyn näkyväksi tekemisestä. Suunnitelma sisältää viestinnän ja markkinoinnin vastuutukset, vuosikellon ja viestintäkärjet. Suunnitelmassa panostetaan hyötyjen tiedottamiseen ja kannustetaan kestävämpiin liikkumisvalintoihin (mm. valtakunnallisten teemapäivien viettäminen ja kampanjat). Viestintä- ja markkinointisuunnitelmassa suunnitellaan myös mediayhteistyön toteuttaminen.	2025	LJ-työryhmä, Kuntien viestintäpalvelut
17. Vastuutetaan seudun SUMP-työn toimenpiteet.	SUMP-työssä määritettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi tulee varmistaa, että toimenpiteet ovat vastuutettu toimenpideohjelman vastuutahoille. Lisäksi vastuutahot on sitoutettu toimenpiteiden toteuttamiseen.	2025	Kuopion seudun LJ-työryhmä kuntien SUMP-työn yhteyshenkilöt
18. Edistetään kävelyä ja pyöräilyä kouluissa viestinnän keinoin.	Opastetaan ja valistetaan lapsia, nuoria ja heidän vanhempiaan kävelyn ja pyöräilyn hyödyistä. Käydään läpi liikennesäännöt pyöräilyn ajokortin suorittamisen muodossa, millä luodaan valmiudet turvalliseen liikkumiseen. Liikennekasvatuksessa huomioidaan kävelyn ja pyöräilyn lisäksi myös sähköpotkulaudat ja muut mikroliikkumisen muodot. Osallistutaan valtakunnallisiin liikkumisen teemapäiviin kuten pyöräilyviikkoon. Kannustetaan nuoria ja perheitä kulkemaan arkimatkoja kestävästi.	2027	Koulujen ja oppilaitosten rehtorit
19. Lisätään päättäjien kestävän liikkumisen tietoisuutta.	Lisätään päättäjien tietoa kestävien liikkumismuotojen hyödyistä mm. vuosittaisen kestävän liikkumisen teemapäivän järjestäminen. Teemapäivään voi sisältyä päättäjäpyöräilyä, esteettömyyskävelyitä ja joukkoliikenteellä matkustamista seudulla. Esteettömyyden osalta vuosittain pidettävä esteettömyyskävely vammais- ja vanhusneuvosten kanssa.	Jatkuva	Kunnallistekninen suunnittelu, Vilku

Toimenpiteet: Yhteiskäyttöautoilu ja kimppakyydit

Toimenpide	Kuvaus	Aikataulu	Vastuutaho
20. Kehitetään kuljetuspalveluita seudulla.	Lakisääteisiä kuljetuksia ja muita maaseudun kuljetuspalveluita kehitetään kuntien eri palvelualueiden kesken siten, että julkisesti hankittuja kuljetuksia voidaan avata kaikille asiakkaille ja yhdistellä nykyistä enemmän. Toimenpidettä tulee edistää yhteistyössä kuntien ja hyvinvointialueen kanssa.	Päätetään myöhemmin	Vilkku kuntien sivistyspalvelut ja Sansia HVA
21. Edistetään yhteiskäyttöautoilua seudulla.	Edistetään yhteiskäyttöautoilua pysäköintipoliittisin keinoin Kuopiossa ja Siilinjärvellä. Hyödynnetään pysäköintiä liikkumisen ohjauksen keinoa vielä nykyistä enemmän tiiviissä kaupunkirakenteessa. Toimenpidettä edistetään kokonaisuutena laatimalla Kuopiossa kantakaupungin pysäköintiselvitys, jossa huomioidaan kestävä liikkuminen ja, jonka osana laaditaan pysäköintinormin päivitys. Viedään Kuopion ja Siilinjärven käytäntöjä myös muihin seudun kuntiin ja isoille työnantajille.	2027	Kaupungit ja kunnat (kunnallistekniikka)

10.5 Toimenpiteet: Logistiikka

Toimenpide	Kuvaus	Aikataulu	Vastuutaho
22. Edistetään kaavoituksen keinoin biokaasun, vedyn ja sähkön mahdollisuuksia seudun logistiikassa.	Seurataan biokaasun tuotannon ja jakeluinfrastruktuurin sekä sähkön latausasemien ja vedyn tankkausasemien kehittymistä seudulla ja edistetään tarvittaessa kaavoituksen keinoin. Mahdollisesta uusien sähkön lataus- sekä kaasun- ja vedyntankkausasemien syntyminen kaavoituksella kansallisen liikenteen vaihtoehtojen käyttövoimien jakeluinfraohjelman mukaisesti Kansallinen liikenteen vaihtoehtojen käyttövoimien jakeluinfraohjelma	Jatkuva	LJ-työryhmä, kaupunkien ja kuntien kaavoitusyksiköt
23. Selvitetään hiilettömien ja uusien teknologioiden mahdollisuuksia kaupunkilogistiikassa.	Kunnat selvittävät ja edistävät hiilettömiä ja uusia teknologioita hyödyntäviä kaupunkilogistiikan mahdollisuuksia (kevytkuorma-autot, pakettiautot, pyörät, dronet) asutuskeskuksissa liikenteen ohjauksen, julkisten hankintojen, katutilajärjestelyn sekä maankäytön ja kaavoituksen avulla. Toimenpidettä edistetään kokonaisuutena laatimalla Kuopiossa kantakaupungin kestävän kaupunkilogistiikan selvitys.	2027	Kuntien kunnallistekniikka ja kaavoitus
24. Tehostetaan sidosryhmäyhteistyötä logistiikan, kaupan ja energia-alan toimijoiden kanssa.	Julkinen sektori tekee aktiivista sidosryhmäyhteistyötä mm. logistiikan, kaupan ja energia-alan toimijoiden kanssa kestävän liikenteen edistämiseksi seudulla. Toteutetaan yhdessä logistiikan alan toimijoiden kanssa päästöttömän logistiikan kokeiluja ja pyritään kokeilujen kautta löytämään ratkaisuja kestävien kuljetusten lisäämiseksi seudulla erityisesti keskusta-alueilla.	Jatkuva	Kuopion seudun LJ-työryhmä

Toimenpiteet: Resurssit ja rahoitus

Toimenpide	Kuvaus	Aikataulu	Vastuutaho
25. Haetaan aktiivisesti rahoitusta kestävän liikkumisen hankkeisiin seudulla.	Kuopion seudun kunnat voivat hakea valtionavustusta kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantamiseen kunnan katuverkolla valtakunnallisen kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman valtionavustushaun yhteydessä. Edellä mainitun avustuksen lisäksi kestävän liikkumisen edistämiseen on haettavissa rahoitusta esim. Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmien valtionavustukset, liikkumisen ohjauksen valtionavustukset ja liikenneturvallisuusavustukset. Lisäksi keväällä 2025 tulee haettavaksi erillinen hankehaku, joka kohdistuu koulumatkojen liikkumisen ohjaukseen mm. koulujen liikkumissuunnitelmat sekä liikenneturvallisuuden parantaminen koulujen ympäristössä sekä koulureiteillä. Selvitetään myös aktiivisesti muita rahoituskanavia (esimerkiksi EU-rahoitus, YM-rahoitus jne.)	Jatkuva	Kaupungit ja kunnat
26. Priorisoidaan investointiohjelmassa pieniä ja tehokkaita infrastruktuurin parantamistoimenpiteitä.	Turvataan kuntien investointiohjelmassa rahoituksen säilyminen pienille ja ketterille infrastruktuurin parantamisen toimenpiteille vuosittain (esim. liikenneturvallisuus ja esteettömyys). Lisäksi osoitetaan rahaa tämän SUMP toimenpideohjelman toimenpiteiden toteutukselle mm. pääpysäkkien kehittäminen, jalankulun ja pyöräilyn erottelu jne. Edistettävistä pienistä infrastruktuurin parantamistoimenpiteistä sovitaan jatkuvassa liikennejärjestelmätyössä seudun kuntien, Väyläviraston ja ELY-keskuksen yhteistyönä osana MAL-sopimuksen toimeenpanoa.	2025	Kaupungit ja kunnat (kunnallistekniikka), ELY-keskus
27. Auditoidaan suunnitelmat ulkoisesti. Sovitaan ulkoisen auditoinnin toteutusmalli seudulle.	Seudulla asemakaavat sekä liikenteen yleis- ja katusuunnitelmat auditoidaan mm. kävelyn, pyöräliikenteen, esteettömyyden ja liikenneturvallisuuden näkökulmista ulkoisen auditoijan toimesta. Ulkoinen auditointi takaa toteutuskelpoiset ja laadukkaat suunnitelmat ja luo mahdollisuuksia parempien lopputulosten toteutukselle. Ulkoiselle auditoinnille on varattava vuosittain resurssit seudun kuntien budjetista. Auditointiin voidaan yhdistää seudun kestävän liikkumisen koordinoitua ja yhteistyön edistämistä.	Jatkuva	Kaupungit ja kunnat (kunnallistekniikka ml. Kaavoitus), ELY-keskus

An aerial photograph of a town situated along a river. A multi-lane bridge spans the river in the middle ground. To the right of the bridge, there is a cluster of modern, multi-story residential or commercial buildings. The surrounding area is densely forested with green trees. The word "Vaikuttavuus" is overlaid in large red letters on a semi-transparent white rectangular background in the center of the image.

Vaikuttavuus

11 Vaikuttavuus

Toimenpiteiden vaikuttavuutta on kuvattu tässä luvussa yleisellä tasolla. Tarkempi vaikuttavuuden arviointi on liitteessä 1.

Kävely ja pyöräily

Toimenpiteet tekevät kävelystä ja pyöräilystä turvallisempaa ja houkuttelevampaa, minkä vuoksi yhä useampi asukas seudulla valitsee pyörän tai kävelyn lyhyille matkoille. Esteettömyyden parantuminen ja kävely- ja pyöräilyväylien talvikunnossapitoon panostaminen lisää liikkumisen tasa-arvoisuutta ja mahdollistaa kävelyn ja pyöräilyn seudulla ympäri vuoden.

Joukkoliikenne ja matkaketjut

Joukkoliikenteestä tulee helppokäyttöisempää ja sujuvampaa jokaiselle taustasta riippumatta erityisesti Kuopion ja Siilinjärven alueilla. Kohtuullinen lippujen hintataso houkuttelee käyttämään joukkoliikennettä seudulla. Liikenteen solmukohtien kehittyminen mahdollistaa kestävät matkaketjut arkimatkoilla, erityisesti opiskelu- ja työmatkoilla.

11 Vaikuttavuus

Tiedottaminen, viestintä ja markkinointi

Kestävän liikkumisen viestintä tehostuu ja vakiintuu kaupunkien ja kuntien kanavoissa. Kävelyn ja pyöräilyn hyödyt tulevat asukkaiden ja päättäjien tietoisuuteen, mikä vähentää poliittista vastarintaa. Yhteistyö ja vuorovaikutus seudun kestävän liikkumisen edistämiseksi lisääntyy. Liikennekasvatuksen toimenpiteet edistävät turvallista ja oikeaoppista liikkumista kulkumuodosta riippumatta.

11 Vaikuttavuus

Logistiikka

Kaupunkilogistiikka kehittyy kestävämpään suuntaan. Lataus- ja jakeluasemat vastaavat toimijoiden tarpeisiin ja mahdollistavat sähkö- ja biokaasuajoneuvojen lisääntymisen. Kestävän kuljetuskaluston käyttö vähentää päästöjä kaupunkialueilla ja parantaa ilmanlaatua. Uusien teknologioiden hyödyntäminen kaupunkilogistiikassa tehostaa kuljetuksia ja vähentää liikenteen ruuhkautumista erityisesti keskusta-alueilla.

Resurssit ja rahoitus

Valtionavustuksien hyödyntäminen on hyvä mahdollisuus parantaa kestävän liikkumisen olosuhteita haastavasta taloustilanteesta huolimatta. Rahoituksen kohdentaminen ja suuntaaminen pienille ja ketterille infrastruktuurihankkeille mahdollistaa nopean reagoinnin paikallisiin tarpeisiin esim. koulumatkojen turvallisuuden ja esteettömyyden parantamiseksi.

Seuranta

A wide-angle photograph of a park scene. A large, vibrant rainbow with distinct red, orange, yellow, green, blue, and purple bands arches across the sky, spanning from the left edge to the right edge of the frame. The sky is a mix of blue and grey clouds. In the foreground, there is a green lawn with several tall, dark green pine trees and some deciduous trees with lighter green foliage. A white lamppost stands in the center-left. In the background, a multi-story, light-colored building with many windows is visible. A few people are walking on a path in the middle ground. The overall atmosphere is bright and cheerful.

12.1 Nykyiset seurantakäytännöt

Kuopion MAL-seudulla tehdään jo nykyisellään aktiivista seutuyhteistyötä. Seudulla on käytössä jatkuvan liikennejärjestelmätyön toimintamalli ja liikennejärjestelmätyöryhmä (lj-työryhmä) kokoontuu vähintään neljästi vuodessa.

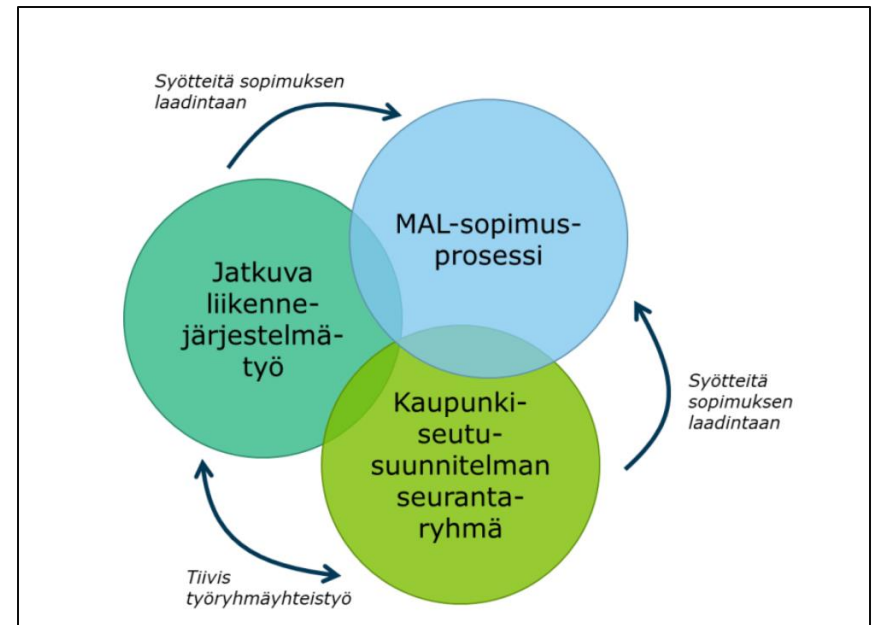
Seudulle on laadittu myös kaupunkiseutusuunnitelma, jolla on oma seurantaryhmänsä.

Nämä työryhmät vievät syötteitä ja tietoa MAL-sopimusprosessiin, jota seurataan omassa, kerran vuodessa kokoontuvassa seurantaryhmässä. Ryhmälle raportoidaan MAL-sopimuksessa esitettyjen toimenpiteiden etenemisestä.

Tämän työn tavoitteena ei ole muodostaa uutta seurantaryhmää vaan integroida SUMP-työn seuranta osaksi olemassa olevaa toimintaa.

SOPIMUSKOHTIEN EDISTYMISEN KUVAAMINEN

- Sopimuskohta on edistynyt *hyvin ja suunnitellusti*
- Toimenpide on edistynyt *kohtalaisesti*
- Toimenpide *ei ole* edistynyt

Kuopion MAL-sopimuksen edistymisen kuvaus sekä periaatekuva eri seurantaryhmien keskinäisestä linkittymisestä.

12.2 SUMP-toimenpiteiden seuranta

Kuopion seudun kestävän liikenteen suunnitelmassa määritettyjen toimenpiteiden toteutumista tulee seurata säännöllisesti. Jotta seuranta olisi tehokasta ja integroituisi olemassa oleviin rakenteisiin, ehdotamme, että seurannalle ei perusteta uutta seurantaryhmää, vaan kestävän liikkumisen toimenpiteiden toteutumisen seuranta integroidaan osaksi olemassa olevaa liikennejärjestelmätyöryhmää (lj-työryhmä).

Kuopion seudun lj-työryhmä kokoontuu neljä kertaa vuodessa, mikä tarjoaa riittävästi tilaisuuksia käsitellä kestävän liikkumisen toimenpiteiden edistymistä. Ehdotamme, että vuoden toisessa ja viimeisessä kokouksessa käsitellään erityisesti SUMP-työn edistymistä.

Vuoden viimeisessä kokouksessa sovitaan seuraavan vuoden toimenpiteet ja tarkastellaan kuluvan vuoden toteumaa. Vuoden toisessa kokouksessa tarkastellaan, ovatko vuoden ajalle sovitut toimenpiteet lähteneet toteutumaan suunnitellusti, ja tehdään tarvittaessa interventioita. Tämä varmistaa, että mahdollisiin haasteisiin voidaan puuttua ajoissa ja toimenpiteiden toteutuminen etenee suunnitellusti. On tärkeää, että vuoden alkupuolella lj-työryhmässä tehdään tilannekatsaus asioiden etenemisestä, jotta jää riittävästi aikaa tarvittavien toimenpiteiden tekemiseen ennen vuoden viimeistä kokousta.

Raportointi lj-työryhmästä tapahtuu MAL-seurannan ohjausryhmään. MAL-ohjausryhmässä on edustus kaikista kunnista, ja sen jäseninä ovat hallitusten ja valtuustojen puheenjohtajat. Ehdotamme, että raportointi Kuopion seudun kestävän liikkumisen toimenpiteiden etenemisestä raportoidaan kerran vuodessa MAL-ohjausryhmälle.

Tämä seurannan järjestely takaa, että Kuopion kestävän liikkumisen toimenpiteiden toteutumista seurataan jatkuvasti ja tehokkaasti, ilman että perustetaan uusia seurantaryhmiä. Integroituminen olemassa olevaan lj-työryhmään varmistaa, että seurantaprosessi on saumaton ja että kaikki asianomaiset osapuolet ovat tietoisia toimenpiteiden edistymisestä ja voivat tarvittaessa tehdä päätöksiä niiden tukemiseksi.

41 artikla – Kaupunkisolmukohtia koskevat vaatimukset (2024/1679)

” 2. Hyväksyessään ja seuratessaan kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelmia paikallisviranomaisten on tarvittaessa yhteistyössä kansallisten viranomaisten kanssa pyrittävä kaikin mahdollisin keinoin varmistamaan, että suunnitelmat ovat liitteessä V esitettyjen suuntaviivojen mukaisia ja että niissä otetaan huomioon myös Euroopan laajuiset pitkän matkan liikennevirrat.

Komissio hyväksyy viimeistään 19 päivänä heinäkuuta 2025 täytäntöönpanosäädöksen, jossa

- a) määritellään rajattu joukko indikaattoreita, joita käytetään tämän artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädettyyn tiedonkeruuseen;
- b) vahvistetaan menetelmät tietojen keräämistä ja toimittamista varten tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti; ja
- c) määritetään yksittäiset määräajat kyseisten tietojen toimittamiselle. Nämä määräajat ovat kolmesta viiteen vuotta.

Täytäntöönpanosäädös on valmisteltava tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden ja niiden alue- ja paikallisviranomaisten kanssa, ja tällöin on otettava huomioon tietojen saatavuus ja saavutettavuus paikallistasolla sekä olemassa olevat kaupunkiliikenteen suunnitelmat.”

Päätäjien tiedottaminen

Kuopion seudun kestävän liikenteen suunnitelman valmistumisesta ja sen toimenpiteiden seurannasta on tärkeää tiedottaa päättäjiä selkeästi ja säännöllisesti. Tiedottaminen varmistaa, että päättäjät ovat tietoisia suunnitelman etenemisestä ja voivat tehdä tarvittavia päätöksiä toimenpiteiden tukemiseksi.

Ehdotetaan, että Kuopion seudun kestävän liikenteen suunnitelma viedään valmiina työnä päätöksentekoon valtuustoon, koska se koskee monia hallinnonaloja ja siihen liittyy monia eri näkökulmia. Nykyisiä päättäjiä tulee kuitenkin tiedottaa siitä, että SUMP-työ on valmistunut, vaikka seuraava valtuusto päättää sen toimenpiteistä. Tämä antaa nykyisille päättäjille mahdollisuuden olla tietoisia tehdystä työstä ja sen merkityksestä, vaikka he eivät enää olisikaan mukana päätöksenteossa.

Keväällä 2025 valittaville päättäjille tiedottaminen on erityisen tärkeää, sillä heillä on alussa paljon uutta asiaa ja tutustuttavaa. Tämän vuoksi kestävän liikenteen suunnitelmaa ei kannata viedä päätöksentekoon heti uuden valtuustokauden alussa, vaan vasta hiukan myöhemmin syksyllä, kun alkuähky on hälventynyt. Uusille päättäjille voidaan viestiä SUMP-työn toimenpiteistä ja niiden merkityksestä kestävän liikkumisen edistämisessä iltakouluissa ja muissa tilaisuuksissa.

Vaikka SUMP-työn toimenpideohjelma viedään päätöksentekoon uusille päättäjille vasta syksyllä 2025, toimenpideohjelmaa voidaan alkaa toteuttamaan jo aikaisemmin. Toimenpiteiden integrointi osaksi liikennejärjestelmätyöryhmää (lj-työryhmä) voidaan aloittaa heti, mikä varmistaa, että työ etenee suunnitellusti ja tehokkaasti.

Päätäjien jatkuva tiedotus SUMP-työn toimenpiteiden etenemisestä voidaan hoitaa esimerkiksi sähköpostilla lähetettävän ns. kuukausikirjeen muodossa (lähetys esim. kaksi kertaa vuodessa). Tämä mahdollistaa helpon ja lähestyttävän viestinnän, joka pitää päättäjät ajan tasalla toimenpiteiden edistymisestä ja mahdollisista haasteista. Kuukausikirjeessä voidaan esitellä keskeisiä saavutuksia, tulevia toimenpiteitä ja tarvittaessa interventioita, jotka on tehty toimenpiteiden etenemisen varmistamiseksi.

Vuonna 2025 toteutettavassa viestintäsuunnitelmassa tulee ottaa kantaa päättäjien tiedottamiseen liittyviin käytäntöihin ja varmistaa, että viestintä on tehokasta ja kattavaa.

Lähdeluettelo

- Liite V: https://www.europarl.europa.eu/pdf/plenary/ANNEXES_V-VII/Part29en.pdf
- Liikennekäytössä 31.03.2024 olevat henkilöautot alueittain: https://trafi2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/TraFi/TraFi_Liikennekaytossa_olevat_ajoneuvot/010_kanta_tau_101.px/
- Vaarankorpi L, 2024. Suomalaisten kaupunkien liikenne- ja katusuunnitteluprosessi pyöräliikenteen näkökulmasta. Diplomityö. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202404294808>
- Rataverkon liikenteen tilannekuva [Liikenne rataverkolla | Tieto Traficom](#)
- SUMP Guidelines; GUIDELINES FOR DEVELOPING AND IMPLEMENTING A SUSTAINABLE URBAN MOBILITY PLAN SECOND EDITION [87adaa0c-cd13-4ce0-9a15-d138ea31bb2c_en](#)
- EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EU) 2024/1679, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2024, unionin suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseksi [Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus \(EU\) 2024/1679](#)
- Kuopion kaupunkiseudun MAL-sopimus 2024-2035 [Valmisteluryhmän+ehdostus+Kuopion+kaupunkiseudun+MAL-sopimukseksi+26.8.2024.pdf](#)
- Itä-Suomen seudulliset liikkumistutkimukset 2022 [Itäsuomen seudullinen liikkumiskysely 2022](#)
- Liikenteen päästöt 2012-2023 [Hiilineutraalisuomi > Kuntien ja alueiden käyttöperusteiset kasvihuonekaasupäästöt](#)
- Liikennemäärät 2012-2023 <https://suomenvaylat.vayla.fi/>
- Itä-Suomen logistiikka 2020 Talouselämän mahdollistajana [Itä-Suomen logistiikka](#)
- Pohjois-Savon maakuntaohjelma [Maakuntasuunnitelma ja -ohjelma - Pohjois-Savon liitto | Kuntien asialla](#)
- Pohjois-Savon liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040 [Pohjois-Savon liikennejärjestelmä-suunnitelma](#)
- Kuopion seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040 [kuopion-seudun-liikennejarjestelmasuunnitelma-2040.pdf](#)
- KUOPION KAUPUNKISEUDUN JOUKKOLIIKENNEOHJELMA 2030 [Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenneohjelma 2030 \(Kuopio, Siilinjärvi, WSP\)](#)
- KUOPION PYÖRÄILYN EDISTÄMISOHJELMA [kuopion-pyorailyn-edistamisohjelma-2018-1.pdf](#)
- KUOPION SEUDUN KÄVELYN JA PYÖRÄILYN EDISTÄMISOHJELMA [PowerPoint-esitys](#)

Valokuvien tiedot

- s. 1: MariaCollado, Pixelgo
- s. 2: Wille Markkanen, Kuopion kaupunki (<https://www.kuopio.fi/en/environment-and-housing/beaches-and-harbours/passenger-harbour/>)
- s. 7: Leppävirran kunta (<https://leppavirta.fi/asuminen-ja-ymparisto/asuminen/>)
- s. 10: Paul Räisä (CC-BY-SA 4.0)
- s. 20: Puijo Peak (<https://www.puijopeak.fi/en/puijo-tower/>)
- s. 22: I Love Kuopio(<https://www.ilovekuopio.fi/fi/ajankohtaista/koe-kuopio-360-astetta>)
- s. 30: Lapinlahden kunta (<https://www.lapinlahti.fi/fi>)
- s. 33: Kuopion kaupunki kuvapankki (kuopio.kuvat.fi/i/B4FJTQM3Hm8uvytUP2WVrj9GKwcbkpnD/kuvat/JULKINEN+KUVAPANKKI/)
- s. 42: Kuopion kaupunki kuvapankki (kuopio.kuvat.fi/i/B4FJTQM3Hm8uvytUP2WVrj9GKwcbkpnD/kuvat/JULKINEN+KUVAPANKKI/)
- s. 51: Vuorelan kyläyhdistys (<https://www.vuorelansivut.fi/kuvagalleria/>)

Liitteet

1. Vaikuttavuuden arviointi
2. Vuorovaikutuksen yhteenveto

